

A XXXIII. p

GEORGE (Thomas)
E

eben so gut: Versuch, Abhandlung, Bemerkungen, Widerlegung oder wie du willst, benennen kannst. Der Schluss sey wenigstens der Schluss eines Briefes; das Ganze ende sich mit der Bitte: mir deine Freundschaft zu erhalten.

*G*** im August 1796.*

JOSEPHI SALOMONIS FRANK

MEDICINAE DOCTORIS

OBSERVATIONES

MEDICINALES

CIRCA RES GESTAS

I N

CLINICO INSTITUTO

NOSOCOMII VINDÉBONENSIS

ANNO MDCCXCVI.

V i e n n æ A u s t r i æ

apud Christ. Frider. Wappler

1 7 9 7.

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Wellcome Library

P r æ f a t i o .

Vereor, ne parva vela darem Tyrrhenum per æquor, dum lego vestigia eximii viri, cui ob suavitatem morum magnamque eruditionem, non invida Posteritas, locum inter Fridericum Hoffmannum Swieteniumque, jure concedet. — Sed est ei animus, laudem spernens vilem, nudamque amans veritatem, suum fecit Romani Poetæ
c ffa-

effatum , non jurare in verba magistri ;
hoc semper innixus , audaci cum gressu
secutus sum celeberrimum virum ad
ægotantium lectulos , ibidemque omnia ,
quæ præclare ab eo facta fuerunt ,
diligenter annotavi , & si hinc inde
aliquid (meo quidem tenui iudicio)
sagacitatem expertissimi viri fefellit ,
etiam hoc cum Probitatis penicillo
depinxi , nilque hic libellus continet ,
quod ipsemet non vidi , & quod non ,
in dubio casu , amicorum quoque
consiliis subjeci , quas observationes
nunc in lucem edo ; trementi quidem
cum manu , dum mens conscientia
tenuitatis , vetat

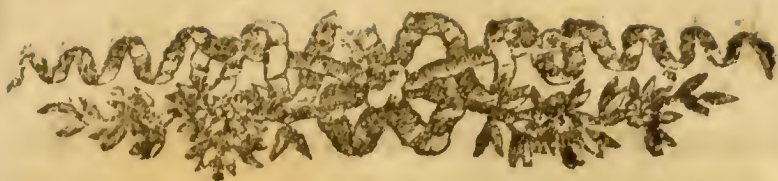
Laudes egregii viri

Culpa deterere ingeni.

Ad tædium lectorum , quântum fieri possit , evitandum , multas morborum historias nil novî complectentes omisi , ex aliis corollaria eduxi , & solummodo has fusius recensui , quæ scitu dignissimæ mihi videbantur.

Tempore , quo viget opinionum bellum ubique , quo injurioso pede super cineres summorum medicorum incedunt , quo Brownium temere secuti eheu ! nimiam morborum simplicitatem quærunt ; juvat hoc tempore videre persipientem nostrum Professore , luctantem cum novis systematibus hodiernæ medicinæ , undique veritatem depromentem , somniaque ridentem , ut denique Hippocratica ars , firmis stabilita fundamentis , propugnaculum esse possit , contra impetum obtrectatorum ejus laudis. —

Observatio enim est fons; ex
quo hausit, illustris noster Frankius,
cum Baglivio dicens: „dum considero
„ naturam sui juris esse, nec ingeniis
„ addictam nostris, suosque motus
„ ita occulte peragere, ut nulla alia
„ via investigari facilius possint, quam
„ per observationem, vel, per ratio-
„ nem observationis pedissequam.

HISTORIA I.

Febris nervosa stupida.

Vir 46 annorum, ante viginti annos verminibus & hæmorrhoidibus vexatus, emaciato infirmoque corporis habitu, vino nimis indulgens I. Januar. strenue potans, noctem ebrius transegit, altero jam die correptus fuit corporis tremore, horrore, capitisque dolore; vires animi corporisque prostrate, & cibos omnes abhorruit. Infecutus est vomitus eruentus & grani sanguinis ore naribusque prodierant. Nec non & Diarrhæa cum cholerae specie defuit. Medicus aliquis exhibuit purgantia, quæ spatio quatuor dierum, alvum trigiesies moverunt; inter hasce dejectiones tenia septem ulnarum exclusa fuit. Sudor per tres dies ingens, ita ut sexto morbi die jam debilitas summa, delirium continuum, petechiæ præcipue in extremitatibus copiosæ, aucta fuerunt hæc symptomata ad decimum usque diem, ubi in clinicum delatus fuit, sequentia exhibens: emaciatum corpus, delirium lene, stupiditatem, petechias lividas co-

piofas, extremitatum frigus, moestos oculos linguam siccam, sitim urgentem, pulsum lentum, quidquam plenum & durum. Est quidem æger mentis compos, accurate respondet, sed memoria admodum vacilla & vox vix percipienda. Abest capitis dolor & respiratio est bona. — Cum omnia symptomata præter pulsum, summan debilitatem ostendant, sequentia porrigebantur:

℞. Cort. peruv. unc. unam cum dimid.
 coque in aquæ commun. unc. viginti
 colat. libr. unius adde
 aquæ cinamom. cum vino unc. duas
 liquor. anodyn. miner. Hoffin. drach. unam
 cum dimid.
 syrup. cort. aurant. unc. unam.
 d. sign. omni bihorio, sumat inde vasculum medium.

Duo vesicantia ad furas ut rubeficientia.

Die I Imo morbi. Nox fuit tranquilla, sexies alvum deposuit, calor est naturali major, pulsus magis elevati ac pleni sed lenti. Ne ergo æger nimis irritetur, simulque ut diarrhæa refrenetur; ordinatum fuit decoct. cort. simplex (quod ex unc. una cort. peruv. paratur) ad libram unam aquæ, laudani liquid. gutt. quindecim; relictis cæteris medicamentis hesternis. Vinum porrectum fuit ad libr. unam.

Vespertino tempore calor naturalis quidem & lingua non adeo sicca cutisque mollis, at tamen propter debilitatem duo vesicantia ad brachia applicata fuerunt.

Die 12mo morbi. Per noctem delirium & sudor magnus — alvus clausa. Hodie subfultus tendinum frequentes, levis oculorum phlogosis, oris foetor, sitis magna, pulsus inconstantes quidem & lenti ad 52 ictus, at tamen elevati, duri, pleni — addita fuit serpentaria radix ad drach. tres decoct. cort. libræ unæ & syrup. aurant. unc. una — ut capiat more solito. Vini libra una.

Vesperis bis vomuit æger, tendinum lusus frequentiores, tremores totius corporis hinc inde. Medicina eadem.

Die 13tio morbi. Nox quieta, sudor levis, delirium imminutum, cutis calor naturalis, pulsus quidem naturali non frequentiores durtiem tamen non deperdunt, digitos ferientes, instar pulsuum illorum inflammatoria febrilium laborantium. Disparent petechiæ, facies fit hilarior; rubent genæ; vires corporis & animi incrementum ceperunt — pruritus in pectoris abdominisque regione accusat — *sitis magna*. Medicina hesternæ, diætæ quartæ.

Die 14mo morbi. In singulis melior ægro-
tantis conditio : fitis tamen urget pulsamque
durities. Medicina omni trihorio. Diætâ
quarta.

Die 15io morbi. Convalescit, fitis autem
perdurat. Medicina nulla. Diætâ tertia. Vini
lib. una.

Diebus 16 & 17mo convalescentia mani-
festa, sed fitis vix sedanda. Vini libr. di-
mid. — diætâ dimidia. —

Die 18vo morbi vesperam vèrsus inopinã-
to exsurgit nova febris exacerbatio, inflam-
matorium morbum portendens, pulsus duri,
pleni, calor auctus, rubent genæ, & cutis
aret; absque data causa (an non a diætâ ni-
mia?) Dixit illustr. Frankius, si morbus sic
continuaret, venam certe tundendam fore, in-
terim adhuc caute nobis [incedendum esse in
ægrõtante jam adeo debilitato. Hinc præter
decoct. hordei, & diætâ strennam nil ordi-
natum fuit.

Die 19no morbi. Febris perdurat, pulsus
pleni ac duri, calor siccitasque oris augentur,
nondum illustr. Frankius ausus est aliquid contra
hunc morbum moliri : jussit : in diætâ strictâ po-
tuque multo perseverandum. Vespertina au-

tem exacerbatio vehementior hesternæ fuit, hinc præscriptum

℞. Pulp. prunor. unc. duas
 cremor. tartari drach. unam cum dimid.
 solve in aquæ unc. sex d. sign.
 omni bihorio vasculum medium,
 Diæta quarta — Vinum nullum.

Die 20mo morbi. Alvus quinquies mota, & vespertina exacerbatio jam multum imminuta, per noctem largus sudor, & matutina hora jam plane sine febre, os humidum; (hæc cita convalescentia, cum tantæ aderant febriles turbæ, clare demonstrat, diæta errorem huic incendio fomitem præbuisse, excusso hoc, omnia siluerunt, Nam si inflammatoria fuisset morbi indoles, certe hoc exiguum debilitans remedium tam magnum levamen præstare non potuisset. Saburras autem gastricas sæpe inflammatorium stadium mentiri, inter alios, Stollus egregie exposuit) ergo præter decoct. hordei nil porrectum fuit. Diebus succedentibus ad 26. morbi diem convaluit; & hac die sanus nosocomium deseruit.

Vidimus confirmata Celsi dicta: pulsum rem esse falacissimam. Re vera in hoc ægro tante pulsus duri atque vibrantes fuerunt, quemadmodum in febre inflammatoria esse solent;

lent; semper fuit vino deditus, & constanti gavifus est valetudine, ita ut mirati simus egegim nostrum Professore ad roborantia confugisse; sed epidemia regrans nervosa, debilitasque summa, expertissimum virum ad hanc methodum impulit, de qua & optimum & repentinum vidimus effectum. Præcipue autem docuit veram morbi indolem singularis vultus moestitia; „precor, sæpe dixit illustris vir, „precor, ut totam vestram attentionem adhibeatis in agrotantis vultum; unde multa diagnostica signa sunt depromenda.’ De hac re multum venerabilis egit vetustas; & præcipue magnus Baglivius, jubens in magnis malis semper faciem inspiciendam. In praxeos medicæ libr. I. de voce & facie in acutis.

HISTORIA II.

Pleuro-peripneumonia cum febre inflammatoria.

Puer 13 annorum, antea sanus, hac hyeme jam quinquies passus est pleuritidis insultus, prope fere die evanescentes. Die 31mo Decembris autem, correptus fuit horrore & subsequente calore hæud diu tamen durante, mox insecutus est dolor punctorius in latere sinistro, nec non amarities oris, vomituritiones, nausea & dedolatio magna aderant.

Sumto versus vesperam purgante ex pulvere jalapp. ter alvum deposuit & multam bilem cum sanguine (si ipsi sit fides habenda) vomitu ejecit, absque levamine.

Altero die nosocomium petenti, secta fuit vena, & decoct. emolliens accepit.

Die tertio morbi postmeridiem in sculam practicam delatus exhibuit, præter enarrata adhuc sequentia; respirationem difficilem, tussim autem moderatam, pulsum durum, linguam siccam, rubet facies, & hypochondria tenfa dolent attactu. Cum manifesta adessent peripneumonix signa, emissus fuit sanguis ad unc. decem, & fomentum emolliens ad latus affectum; interne

℞. Cremor. tartar. drach. sex
pulpæ tamarind. unc. duas
solv. in aquæ commun. unc. novem. Omni
bihorio vasculum,
Clyster emolliens,

Die 4to morbi. Nox inquieta. Mane pulsus paulisper molliores, respiratio autem adhuc difficilis; urina rubra, atque sanguis emissus crusta lardacea obtectus. Continuat in hesternis medicamentis. Vesperi autem anxietas pectoris magna, dolor punctorius spiritum præcludens, pulsus duriores ele-

vati, calor cutis auctus, sudat. Alvum crebro deposuit. — Venæ sectio ad unc. octo, & decoct. hordei cum nitri drach. una. —

Die 5to morbi. Præter pulsuum celeritatem omnia meliora, sanguis hesternus corio phlogistico obductus. Contin. in decoct. hord. cum nitro. — Vesperi omnia symptomata peripneumonix recrûduerunt, diarrhæa multa æger per diem laboravit — levamen ergo iterum in phlebotomia quæsitum est. Fomentationes emollientes ad locum dolentem.

Die 6to morbi. Nox quieta: sudor universalis. Diarrhæa imminuta, sanguis corio lardaceo tectus, urinæ tinctæ, pallet facies atque genæ rubent; nec non & genua dolent, quem dolorem jam heri percepit æger. Pulsuum durities atque respiratio impedita adhuc petus affectum exhibent — Adest fitis atque sputa pauca ejiciuntur; illustris Frankius ad levem sudorem proliciendum præscripsit

℞. Aquæ flor. sambuc. unc. quatuor
 spiritus minderer. unc. unam cum dimid.
 oxymel. simplic. unc. unam.
 sumat more solito.

Vesperi, remedio mane dato sudor proliciebatur, nec non & parva diarrhæa; nunc dolor pectoris auctus — aret cutis — pulsuum ali-

qua inconstantia, & hinc inde ludunt tendines. Ordinatum fuit:

℞. Polygal. fenekæ unc. dimid.

coque leniter in aquæ commun. suffic. quant.
tit. colat. unc. decem adde

syrup. althææ unc. unam. Capiat more solito.

Duo vesicantia ad furas.

Die 7mo morbi. Nocte æger propter tussis vehementiam dormire nequivit. — Mane omnia symptomata peripneumoniæ urgent. — Sputa nulla — urina rubra, admodum celer pulsus; nil mutatum fuit in medicamentis. — Vesperi exacerbatio non tanta, pulsus molliores, sed dolor punctorius sævit in latere affecto, ad genua autem ex integro disparuit. Applicatum fuit vesicans ad latus. Nox infecuta inquieta, vomitu bis repetito decoct. polygal. ejecit. —

Die 8vo morbi. Dolor lateris punctorius ex integro evanuit — omnia symptomata meliora, amarities adest oris. Sepositum fuit decoct. polygal. & præscriptum infus. sambuc. unc. quatuor, spirit. minderer. unc. duæ, syrup. althææ unc. dimid, omni bihorio cochlearia duo. Vesperi exacerbatio fere nulla, respiratio nisi ex profundo fit, non impedita. Præter somenta emollientia ad pectus pil ordinatum fuit.

Die 9no morbi. Nox tranquilla, tussis nulla; respiratio bona, dolor nullus. decoct. hordei. Diæta quarta.

Die 10mo & 11mo Convalescens.

Die 12mo & 13tio adhuc apud nos hæsit. 14to autem morbi die sanus a nobis dimissus fuit.

Ex dolore illo vago nunc genua nunc latus occupante, ex cito levamine, quod attulere vesicantia, secundum Pringlii & Stolii consilium, ad partes affectas applicata; clare patet, hic, rheuma simul cum febre inflammatoria junctum fuisse. Quare ergo illustris Frankius, jam sexto morbi die, ubi adhuc inflammatio viguit, uti ex symptomatibus enarratis videndum, jam lenè stimulant præscripsit? (acetum autem ammoniacale inter lenia stimulantia attinere, egregius vir ipse docuit, nec non hoc remedium adhibuit, ubi lenia excitantia indicata fuerunt) & nunc secunda nascitur quæstio: cur in vespertina exacerbatione, ubi dolor simul cum pectoris anxietate incrementum ceperunt, ad polygal. senek. infusum, inflammationi cum vera febre inflammatoria contrarium, confugit? & effectus hoc docuit; nam æger ob tussim vehementem dormire nequivit, quod forsitan altero die quoque

que exacerbationis tempore accidisset, nū æger medicamentum vomitu rejecisset! An propter celeritatem inconstantiamque pulsum, tendinumque lusum? Sed hæc symptomata quoque sub inflammatoria febre, præcipue in sensibilibus fœminis puerisque, contingere, vir egregius aliquot tempus post, in scola practica ipse docuit; dicens: non semper a celeritate ictuum arteriarum, tendinumque lusu, ad nervosum statum morbi concludendum esse; cum hæc, urgente vel febre inflammatoria vel gastrica saburrâ, vel etiam eruptione exanthematis alicujus, apud sensibiliores non raro occurrant. Re vera, sic & res se habet, cum aurium susurru, qui instanti sanguinis e naribus expulsionem, uti jam Hippocrates in coac. prænotation. annotavit, in doloribus capitis apud hystericas præcipue, in coryza, in cyananche quacunque & in febribus cum saburra gastrica, sæpe locum habet; & nuper juvenem tractavi, qui febre fati forti, cum aurium tinnitu & tendinum lusu ex saburrâ causa, laboravit; lenibus evacuantibus brevi restitutus fuit. Vellem illustrem Frankium, quoque fusius egisse de fallacitate symptomatum nervosorum; nam sæpe adest dolor capitis supra orbitas, aurium susurrus, tendinum lusum, inconstantia pulsum, attamen urget vel sthenica febris, vel locale malum. Quoties non audivi a junio-

ribus medicis, adest aurium fulgur, ergo est febris nervosa, & exemplum notum est, juvenem ad nos venisse cum tumente parotide, odontalgia, pulsu contacto (a vehementia doloris) facie inflata, lassitudine, & aurium tinnitu, mox, absente professore, declararunt pro febre nervosa corticisque decoctum porrexerunt, sed altero die cum professor vidit egrotantem, qui manifesta exhibuit symptomata febris inflammatoriae, rejecit corticem, & cum methodo antiphlogistica brevi sanatus fuit. Non aliud est cum delirio. Delirium a stagnante colluvie in primis viis nasci posse, Stollus egregie exposuit: sed ego observavi apud histriones alicujus momenti, qui magna imaginatione pollent & memoriam rebus non suis exercent, nec non & vino indulgent; hosce jam a minima febre delirare; & nuper virum hoc munere fungentem & lenissima febre laborantem, tractavi, qui ambulando jam mente captus fuit. Sic & non multum valet, si concludimus: praegressae sunt causae debilitantes, ergo est febris nervosa. Quoties non in carceribus, sub summis corporis atque animi ærumnis viderunt in arte medica expertissimi viri, veras febres inflammatorias? Ubinam magis praegrediuntur causae debilitantes, quam in puerperis, attamen fere omnes auctores, qui de puerperarum morbis scripserunt, fatentur, aliquando febrim

brim puerperalem inflammatoriæ indolis esse posse? Certe multum debemus Brunoni, viro acuti ingenii, qui restauravit pristinum, atque oblivioni fere traditum Hippocratis effatum: „Medicina additio est, & subtractio, & eorum quidem, quæ exsuperant, subtractio; eorum vero, quæ deficiunt, additio. Qui vero istud optime facit, is optimus medicus æstimandus est, quique plurimum abest, ab eo præstando, is plurimum in arte medica deficere censetur.” a) Nec non multum contribuit ad refutandam pristinam theoriam, omnia ex humoribus derivantem, humanumque corpus vitali principio donatum, ut machinam hydraulicam, sistentem, sed ut celeberrimus Frankius ipse monet; „adhucdum non sat elaborata est hæc theoria, neque experientia confirmata, ut possit sine maxima cautela ad praxim applicari, & Weikardius cæco impetu dogmata Brunonis sequens, plus damni quam emolumenti, huic doctrinæ attulit. Jam Swietenius monet: „nil magis damnosum fuisse arti medicæ, quam generalia illa morborum nomina, quæ minus attentos in pessimos errores quandoque deduxerunt b).”

H I.

a) Hippocrates de flatibus, sect. III. Edition. Fœssi.
 b) Switenii Comentar. Tom. II. aphor. 634.

HISTORIA III.

Febris catharralis nervosa.

Puella 17 annorum, antea sana, decem ante dies febrili insultu cum dedolatione artuum correpta fuit, accessit capitis dolor & tussicula, appetitus jam ab initio fuit deletus; sic per novem dies, hæc symptomata inordinate redierunt. Primo Januarii, morbi die decimo, clinicum petiit exhibens pulsum naturali celeriore, tensum, plenum, caloremque auctum, cephalalgiam atque lassitudinem summam. Sitis fuit magna cum linguæ siccitate, appetitus deletus sine nausea tamen, respiratio bona, facilis, decubitus in utrumque latus possibilis; tussis hinc inde: alvus clausa. Ob anni tempus prægressumque catharrum, catharralem hanc febrem nominavit illustris Frankius venamque tundere jussit ad libræ unam — lene quoque eccoproticum ex mann. unc. duabus cremor tartar. unc. una in aquæ fervid. libr. una solut. ut capiat omni bihorio vasculum, præscripsit.

II mo morbi die. Aucta cephalalgia, turbidi oculi, lingua sicca, faucium dolor, tussis, sitis, tendinum subsultus, pulsus plenus, celer, cutis non mollis, urinæ tinctæ, alvum quater deposuit. Omisso purgante, spirit. min-

mindereri unc. duæ in aquæ flor. sambuc. unc. sex cum oxymel. unc. una porrectum fuit, ut omni bihorio duo capiat cochlearia. Decoct. falep. pro potu. Clyster emolliens. Vespere apparent maculæ caruleæ, evanuit faucium dolor. Continuandum in spiritu mindereri. Clyster emolliens.

12mo morbi die. Somnus deliriis interruptus, rubet facies, conqueritur de summa lassitudine, ludunt tendines, calet multum; aucta est cephalalgia, vires prostratæ jacent, mollescit pulsus atque auris dextræ susurrus adest. Respiratio tamen libera, alvus semel mota. Propter defectum virium vitalium, ordinatum fuit: decoct. cort. peruv. unc. undecim, sachar. albi drach. duas, omni bihorio capiat vascul. medium. Fomenta emollientia ad aurem — & ad abdomen, quia tensum reperiebatur, quod auctum fuit in vespertina exacerbatione, evanuit autem auris dextræ susurrus. Medicamenta eadem.

13mo morbi die. Lenè iterum per noctem delirium. Pulsus magis evoluti, tussis parca, cæterum ut heri. Vespere autem manifesta exacerbatio, tussis valde aucta, caput lædens, adest pectoris oppressio, pulsuum summa celeritas, atque inconstantia, dolet abdomen, urinæ parcæ, stupor urget. Omissum decoct.
cort.

cort. & emulsio cum gummi. arabic. præscripta fuit.

14to morbi die. Delirium de nocte, auditus gravis, pulmones obruti, pectus oppressum sub inspiratione tussis; cum sputis, sanguine non paucis, mixtis, vacillant artuum ictus. Præscriptum fuit. ℞. Polygal. fenek. drach. tres eoque leniter in decoct. cort. unc. novem, adde sachar. drach. duas. Omni bihorio vascul. medium. — Vesperi admodum male se habuit ægra, vomuit per diem: sepositum fuit medicamentum, & emulsionem accepit; — Alvus semel soluta.

15to morbi die. Convulsiones hinc inde. Pulsus celeres, subduri atque suppressi; urinæ rubræ, persistent cætera hesternæ symptomata, ordinatum fuit decoct. cort. unc. novem camphor. mucilag. subactæ grana quindecim. Omni bihorio vascul. medium. Vesicantia ad furas. — Vesperi pulsus exiles, inconstantes, stupor, oculi moesti, rubedo faciei, calor, delirium placidum, artuum gravitas — medicamenta eadem.

16to morbi die: Tam cephalæa quam pectoris angustia crescunt, suspiriosa est respiratio, minus tamen molesta in situ erecto, concidunt vires vitales, alvus bis mota. In-

istendum in stimulative medicina. — Vesperti remissio nulla, hinc constanter medicamentorum ordinatorum usus, quamquam bis vomitu hæc ejecerit.

17mo morbi die. Deliria nocturna, masticatio continua, corporis jactatio, urina parca, aspectus lugubris, cutis sicca, perstat pectoris angustia, pulsus non adeo frequentes, sed duritiem aliquam exhibent. — Moschi grana sex in aquæ flor. sambuc. & spirit. minderer. *aa.* unc. tribus. Omni bishorio exhibebantur inde cochlearia duo. — Vesicans ad pectus — clyster emolliens — Vesperti pulsus vix non naturalis, respiratio antem suspiriosa admodum, nec non corporis jactatio; accedit symptoma adeo a divino seni in pectoris morbis damnatum, ægra vult erecte sedere — singultus adest atque tremor pedis dextri. Bis alvus mota. Insistendum in remedio matutino tempore ordinato.

18vo morbi die. Delirium mite, ructus frequentes. Palescit facies, auditus gravis, oculi mæsti, masticatio & trismus, sputa pauca difficile prodeuntia, respiratio levior in situ erecto, cephalæa urget, summa pulsuum inconstantia; iterum ad decoct. cort. confugimus cum infus. serpent. radic. drach. duabus & syrup. unc. una — clystina emolliens. —

Vesperī convulsiones malis accesserunt; *sed respiratio in melius mutata, profunde atque optime sine tussi inspirare potest aegra; pulsum adest æqualitas* — ter alvum deposuit. Continuandum in medicamentis.

19no morbi die. Nox inquieta, convulsiones sævierunt, evomuit medicinam, alvum pultaceam ter deposuit. Sed matutina hora omnia in melius, respiratio felix, calor naturalis, transpiratio levis, pulsus durities autem & cephalalgia non cessant. Abstinit illustr. Frankius a cortice nec vinum porrigere ausus est, ne nimis irritetur aegra. Moschi grana tria cum sachar. scrup. uno omni bihor. porrecta fuerunt. — Vesperī convulsiones quoque remiserunt. Continuatur in moscho. — Clyster emoll.

20mo morbi die. Placidus somnus fessos habebat artus: aspectus hilaris, oculi læti, cephalæa imminuitur, cutis tractabilis, urina cum sedimento levi. Alvus bis mota. Medicina nulla. — Vesperī madet cutis, & omnia bona.

21mo morbi die. Nil conqueritur nisi de summa corporis debilitate. Diæta aucta & medicina nulla.

Sic magis atque magis ad se rediit & 20mo Januarii 31mo morbi die ex integro restituta nosocomium deseruit.

Nondum hoc tempore, eximius Vir, doctrinam de inflammationibus cum febre nervosa incedentibus, methodumque stimulantem postulantibus, exposuit, & magnis admirandisque exemplis confirmavit; ita ut nos, pristinae scolæ penitus dediti, ubique sere veras inflammationes videntes, & ubi defuerunt, de occultis somniantes, de quo nuper pulcherrime actum fuit a), quasi stupefacti stetimus, cum illustr. Frankius huic puellæ, difficulter respiranti, de pectoris oppressione summa conquerenti, cum tussi vehementi sub profunda inspiratione aucta, & sputis cruentis, corticem, radicem polygal., aliaque stimulantia præscripserit; sed felix eventus apud plures, veritatem hujus methodi docuit, merito inter incrementa numeranda, quæ ars nostra, novis temporibus cepit; quamquam de his jam multum Huxhamus egerit, & Stollus ipse in pectoris inflammationibus cum vero virium vitalium defectu, cardiaca commendaverit b).

B 2

Hoc

a) Journal der Erfundungen n. 4tes Hest. IV. Stück.

b) Stollii aphoris, de peripneum. vera, aphoris.

Hoc solum monendum erit, quod illustr. Frankius in initio hujus morbi, sine causa fat manifesta venam tuderit, & in primis diebus dubius quasi hæserit, an hæc febris ad stheniam, vel astheniam attineat; sed quam difficile sit, rectam morbi indolem, ingruente nova epidemia statim nosse, magnus jam Sydenhamus docuit, qui de epidemicis morbis agens annectit „ novo gliscente malo, anceps „ rursus hæreo, qua mihi via insistendum, „ ut ægris subveniam, ac proinde nisi ingen- „ ti adhibita cautela, intentisque omnibus „ animi nervis, vix ac ne vix quidem possim „ efficere, ne unus aut alter eorum, qui se „ primi meæ curæ commiserint, vita periclitentur, donec investigatio jugiter, tandemque „ perspecto morbi genio, ad eundem perdomandum recto pede & intrepidus denuo „ procedam a).”

HISTORIA IV.

Tenia expulsa.

Puella octodecim annorum, laxa compage, vitam sidentariam degens, tenia laborat. Vidit enim jam anno elapso, tempore quo
pri-

a) Sydenham de morbis epidemicis. Caput II.

primum menstruata fuit, frustula hujus hospitis, quæ simul cum alvo excrevit & conservavit. Postea interdum cordis palpitacione, lypothymiis & cardialgiis cum crebro in oris cavum salivæ affluxu, vexata fuit: cætera symptomata teniæ solita, ægra fati in se attenta, nunquam observavit. Cum hæc palpitaciones cordis simul cum lypothymiis & hinc inde articulorum teniæ excretiones perdurent, & copia salis mirabil. Glaub., quam foris ingesserat, nullum attulerit levamen, 15to Januarii in nostra scola auxilium petiit. Accepit pulver. radic. filicis drach. tres, dividantur in tres partes æquales, bis de die unum.

16to Januarii vestigia teniæ nulla. Continuatum fuit in filicis usu, & insuper mane ac vesperi cochlear. olei ricin. americani exhibebatur. — Vespertino tempore nondum adhuc sumto oleo, frustula teniæ egressit, ubi manifeste videndum erat, teniam esse folium Linnæi.

17mo Jan. Idem factum est, cum jam oleum sumserit. Continuandum.

18vo Jan. Tenia nondum excreta, insistendum in ricini olei usu, sed omnittendi pul-

veres ob faucium dolores, difficultatemque deglutitionis. —

19no Jan. Hæsterna symptomata, sed ventris cruciatus recrudesce. Omni trihorio cochlear olei ricini.

20mo Jan. Pertinax hæret tenia, faucium dolores, & ventris ægram vexant; sepositum fuit oleum, in quo forsitan origo colicorum dolorum est quærenda, & præscriptum fuit

R. Stanni granulati puriss. anglic. unc. una, fiat cum suffic. quantit. melis electuarium, detur ter de die cochlear.

21mo Jan. Dolor faucium molestus; sed nec rubent nec tument fauces, nec muco albo obteguntur. Tenia nulla; medicina eadem,

22do Jan. Articuli teniæ excreti fuerunt; silent faucium difficultates, quia stannum granulatum non sat bene præparatum fuit, limaturam stanni in electuario adhibuimus. — Vesperi sensum reptationis, quasi egredi vellet tenia, ægra habuit. Continuandum in electuario.

23tio Jan. Dolor dentium, atque alvum bis cum torminibus deposuit. Tenia nulla. Electuarium continuandum,

24to Jan. Ægra sub alvo bene elaborata & figurata, teniam quatuor & dimidium unarum viennensium excrevit; est tenia folium Linnæi, pars maxima colli filiformis adest, deest autem caput. Ægra inscia hanc deposuit. Bene se habet. Sumat quod reliquum est.

25to Jan. Sine medicina. 26to Jan. Cum aliquibus dosibus limaturæ martis ad grana quinque, cum sachar. scrup. uno, propter chloroticum habitum, — Sana ad suos demissa fuit.

Nil illustr. Frankius, a stanno, largiori licet porrecto manu, timet, si purum est; annectit celebris Vir, se experientia edoctum fuisse, optimum remedium contra teniam folium Linnæi sistere stannum; referam adhuc aliquos casus, ubi eximios edidit effectus; vidimus collum vermis, instar fili, cum lato corpore simul excerni, sed quod fatendum, nunquam adhuc caput ab hoc remedio expulsum deteximus. Puella, cujus historiam nunc memoravi, ad finem mensis Julii ad nosocomium rediit, conquerens se tenia iterum affligi, & re vera frustula prodierunt cum alvo; dato stanno expulsa fuit iterum pars magna hujus vermis, siluerunt symptomata urgentia, ita ut sana reviserit parentes.

COROLLARIUM I.

Variolæ discretæ,

Juvenis octodecim annorum, cursum hujus exanthomatis, sine medicina fere, felicissime absolvit. Coopertus fuit undique variolis multis, præcipue facies (ad quam summam ac fere unicam attentionem in variolis adhibendam esse, magnus variolarum pictor, Sydenhamus monet a) copia illarum intumuit; salivatio nulla subsecuta est; unicum molestum symptomata, fuit gingivarum tumor, inchoante suppuratione. Intumescentiam pedum, quia æger extra lectam versatus est, quies sola dispulit. Tempore eruptionis quidem dolor in pedum plantis obortus est, quia ob cutis duritiem ibidem, pustulæ erumpere non potuerant; sed mox siluit, cum cataplasmatibus emollientibus locus eruptioni concessus fuerit. Nec non cultro aperienda nobis fuisset cutis indurata, ni emollientia votis respondissent. —

CO-

a) Sydenham Opera medica. Tom. I. sectio III.
Caput II. de variolis.

COROLLARIUM II.

Scorbutus.

Vir ultra quadraginta annos natus, duris laboribus miseram sustinens vitam, jam a longo tempore labe pulmonum laborat, prodeunt sputa suspecta, puriformia, in latere sinistro decumbere nequit, nec profunde inspirare potest. Ab aliquot mensibus intumuerunt gingivæ, sanguinemque levissimo tactu fuderunt; accessit facies cachetica, tumidula, & debilitas totius corporis, ita, ut laborum non capax lecto affixus hæserit; sic ad nosocomium delatus fuit. Cum æger omnia symptomata ingruentis scorbuti exhibuerit, illustr. Frankius mox decoct. cort. & diætam lautiolem multa cum carne ordinavit, nec non & vinum porrexit; contra gingivas, usus est mellitis cum acido salis marini. Sub hac methodo, spatio quatuordecim dierum, non solum omnia symptomata scorbuti evanuerunt, sed etiam phtiseos minæ siluerunt adeo, ut fere nulla sputa suspecta in conspectum venerint, & spiritus imo ductus sine ullo prodierit impedimento. Sic sanus suos revisit. —

COROLLARIUM III.

Dysenteria.

Vir aeri frigido, calente corpore, sese exposuit. Paulo post correptus fuit ventris dolore, crebra alvi dejectione multo cum tenesmo, nec non vomituritiones & vomitus accesserunt. Cum altero die nosocomium petierit, levem exhibuit dysenteriae speciem, nam desunt & inflammatoria & gastrica signa, pulsus vix febriles nominandi & vires vitales vigent. Praescripsit illustr. Frankius decoct. cort. cum laudan. liquid. Sydenhami gutt. decem. Siluit quidem dysenteria, sed aeger flatibus multis praecipue in hepatis regione vexatus fuit. Omisit illust. vir corticem & enema emolliens ordinavit. Altero die recrudit alvi fluxus, sed fere absque dolore; iterum decoct. cort. cum laudano dedit, sic sensim sensimque spatio aliquorum dierum dysenteria fugata fuit, & sanus nosocomium deseruit.

Sydenhamus & Stollus a), & experientia docnere, tales dysenterias simplicissima methodo, potu multo tepido, persanari; quod ipse-

a) Ratio medendi. Pars III. De natura & iudole dysenteriae. Caput VII.

ipfemet toties olim in nofocomio vidi. — Quare ergo illustr. Frankius ad decoct. cort. cum laudan. confugit, quod certe caufam horum præbuit dolorum & primo die omittendum fuit? — Credo equidem, citius, jucundiusque hunc morbum, simpliciffima methodo Stollii, profligatum fuiffe. —

HISTORIA V.

Febris nervofa.

Puer undecim annorum, infantiles morbos bene perpeffus, matri graviter ex febre nervofa (putrida auctorum) decumbenti affiftens, 3tio Februarii (ubi jam magnus nervofarum febrium proventus, in nofocomio undique fuit) sine prægressis prodromis correptus magna artuum dedolatione cum vehementi cephalæa, calore & fiti intensa, lecto affixus hafit. Infecuta est tuffis ficca, & hæc fymptomata per quinque dies absque manifesta remiffione continuarunt; accesserunt fexto morbi die aurium fufurrus, atque petechiæ multæ. Ufus est domi lenibus purgantibus; fed cum in pejus rueret, 7mo morbi die, ad nofocomium delatus, exhibuit caput temulentum, aurium fufurrum, adfpectum morofum, linguam ficcam, abdomen tenfum, pulfum frequentem, debilem, cutem imper-
spi-

spirabilem, calorem urentem, diarrhæam levem. Præscriptum fuit

R. Decoët. cort. peruv. unc. novem.

laudan. liquid. gutt. quindecim.

fyrup. cort. aurant. unc. unam; omni bihorio duo cochlear.

Dieta tenuis, aqua pro potu.

8vo morbi die. Somnus nullus, delirium, inquietudo. Æger *benefe habere dicit*, anxie spiritum ducit, facies est livida & cærulea, lingua lignea, ludunt tendines, aret cutis sudore obducta viscido, pulsus admodum celeres atque debiles, somnolentia magna. Omissum fuit opium ex decocto corticis: clyfma emolliens & duo vesicantia ut rubeificentia ad furas. Nec non & balneum tepidum ordinatum fuit. — Vesperi, facies parum in melius mutata, somnolentia nulla, lingua humida, respiratio felicior, non adeo tensum est abdomen, & cutis tractabilior: sed mente adhuc captus æger, pulsus celeres, atque debiles, tendines ludunt, sudorque viscidus cutem obtegit. Insistendum in medicina mane præscripta, nec non & balneum repetendum.

9no morbi die. Nox quieta; conqueritur de capitis dolore, si movetur, rubent ge-

genæ, oculi lacrymantes, lingua humida, cutis mollior, alvus liquida ter mota, abdomen minus tensum, pulsus inconstantes. Insistendum in decocto cort. omni bihorio vasculum, & cum puer dicat, se post balneum semper melius habere, iterum ordinatum fuit. — Vesperi paulisper in melius vergit, hinc continuanda medicina.

IOMO morbi die. Somnus placidus per totam fere noctem, omnia in melius ruunt, tussim si excipias, quæ vexat ægrotantem, vires vitales autem incrementum ceperunt. Continuandum in hesternis medicamentis, balneum omittendum. — Vesperi levis exacerbatio, sed tussis sicca torquet puerum. Remedia eadem.

IIIMO morbi die. Somnus deliriis interruptus; nunc cutis calor fere naturalis, pulsus magis elevati, sat pleni, symptomata cætera fere evanuerunt; sed tussis sicca admodum urget. Præscriptum fuit infus. sambuc. unc. quinque, aceti amoniacalis unc. una, syrup. alth. unc. dimid. Omni bihorio cochlearia duo. Contra tussim linctum ex syrup. alth. unc. una & mucilag. gummi arabic. unc. dimid. Appetit æger, ideo duo ova concessa fuerunt.

runt. — *Vesperis.* Exacerbatio manifesta, ludunt tendines, calet cutis, pulsus frequentes, inconstantes, & tussis summopere urget. Medicamenta eadem.

12mo morbi die. Tussis omnem ex oculis arripuit somnum, pulsus frequentes, pleni, disparuere petechiæ, sed miliaria alba, copia magna; in abdomine apparent (quæ in sorore eodem morbo decumbente, eodem in loco, in abdomine scilicet, observabantur). Continuata sunt remedia hesternæ. — *Vesperis* tussis urget, ceterum omnia in melius versantur. Contra hanc, opii granum unum cum syrup. alth. drach. duabus, aquæ unc. una porrectum fuit, ut inde partem tertiam sumat.

13tio morbi die. Somnus placidus fere per totam noctem, rara tussis, pulsus frequentes quidem, sed elevati & æquales, miliaria totum abdomen obtegunt. Respiratio felix. Haustus salinus repetendus. — *Vesperis* exacerbatio levis, tussis autem aucta. Eadem opii dosis. Pro potu decoct. salep. cum infus. liquirit.

14to morbi die. Quieta nox, tussis rarior, sudor per universum corpus, hodie omnia in melius pergunt, miliaria efflorescunt.

Re-

Remedia eadem. Diæta quarta. — Vesperi exacerbatio, cum multa tussi; iterum opii dosis.

15to die morbi. Somnus bonus, sudor profusus, vigent vires, febris vestigia disparuere, miliaria perstant. Remedia nulla: decoct. salep pro potu. Diæta tertia. — Ad vesperam nulla exacerbatio, tussis hinc inde. Nulla medicina.

16to morbi die. Disparent miliaria, æger bene se habet, præter levem tussim nil accusat. Nulla medicamenta. Diæta hesternæ.

17mo morbi die. Jam extrlectum per aliquas horas versatur æger. Sic convalescentia per 18vum & 19num morbi diem pergebat. 20mo morbi die sanus ad suos rediit. —

Dubio procul hunc puerum contagio affectum fuisse, nam & mater & soror hoc tempore hac decumbebant febrî.

Vidimus eximium balneorum tepidorum usum tum in hoc ægotante, quam in multis aliis, qui diro hoc laborabant morbo, fere nullam febriem nervosam alicujus momenti sine his tractavimus, & juveni medicinæ studio-
so,

fo, gravissime, febrī nervosa multis cum deliriis & petechiis profusis, decumbenti, adeo profuerunt balnea, ut semper post horum usum, pulsus elevatiores, viresque magis erectas exhibuerit, brevique vicit periculosum hunc morbum.

Quamquam sagacissimus vir firmam non adhucdum stabiliverit normam, quando in febris nervosis balnea tepida adhibenda sint, at tamen vidimus, ad hæc tunc confugisse, sicutim aridam, carnemque tensam deprehendit. —

HISTORIA VI.

Febris nervosa.

Juvenis medicinæ studiosus, fibræ fortioris, bene nutritus, plethoricus, fere sanus per omnem vitam, sæpe hac hieme tussi laboravit sicca, nec non per sat longum tempus ophthalmia vexatus fuit. Mensibus elapsis intense incubuit studiis.

25to Februarii (ubi undique viguit epidemia nervosa) frigore correptus fuit, insequente mox calore, cum valida cephalalgia, siti intensa, tussique sicca; pulmo sinister obtuse doluit, & profunda inspiratio sine dolore

lore & tussi perfici non potuit. Accessit lassitudo summa, rubuit urina, sudor nocturno tempore profluxit; ad quem ciendum potu theato usus est. Sic fuit prima morbi dies.

Secunda morbi die. Remissio manifesta; iratutinis horis exivit; ad vesperam autem hesternus insultus rediit aucto cum vigore.

Tertia morbi die. Remissio quædam mane; sed urget cephalalgia, palpebræ sunt graves, tensæ; ardent oculi, respiratio difficilis; dolor per thoracem extensus spiritum paulisper præcludens; febris multa, tussis aucta, urina parca, alvus mucosa quater a sumto purgante deposita, æger lecto affixus. Per noctem sudores profusi.

Quarta morbi die. Atrox capitis dolor, pulsans, regionem supraorbitalem quasi diffringens, ardent oculi, jactatio corporis magna, respiratio difficilior, pulmones admodum sensibiles ab aere inspirato male afficiuntur, decubitus ad latera tussim movet; pulsus plenus & durus. — Juvenis metuens peripneumoniam & inde fecuturam phtysin, suæ familiæ solitam, venam sibi tundi jussit. Remiserunt omnia symptomata, præcipue cephalæa; nocte sudores largiores.

Quinta morbi die. Remissio quædam mane, fitis urget: sumsit potum cum succo limoniorum. Hac die jam dysuria cum ardore & tenesmo. Oesties alvum deposuit. Sudor rediit nocturnis temporibus.

Sexta morbi die. Recruduerunt symptomata, post aliqualem remissionem matutinam; ad alvum coercendam mixturam ex aqua menthæ cum Laudano liquido sumsit. Levamen ad vesperras, & placidior somnus infecutus. Sed hinc inde jam maculæ petechiales in conspectum veniebant.

Septimo morbi die. Cum nullam mitigationem symptomatum senserit æger, in scholam practicam deportari curavit; ubi præter jam supra enarrata exhibuit dysuriam multo cum tenesmo ardore — ægro jubente, catheder immissum & eduxit urinam parcam rubentem — Pulsus inconstantes, vires dejectæ; inquietudo magna. Præscriptum fuit ad vires erigendas ℞. polygal. fenek. unc. dimid. coq. in libr. una aquæ omni bihorio vascul. — decoct. hordei pro potu. Clysmata emolliens. Nox infecuta insomnis, urinam sponte misit, bis evomuit medicamentum, alvus ter mota fuit.

Octavo morbi die. Dolet caput summo-pere, rubent oculi faciesque, fitis ingens,
non

non nauseat cibos, urina crassa, *atra*, non tingens, respiratio difficilis, anhelosa, suspirat frequenter. Sed abdomen est molle, pulsus constantes, ad plenos magis accedentes; symptoma autem, quod admodum displicet, est anxietas magna, ita ut æger quasi impatiens medicorum interrogationum, ab uno in alterum sese devolvat latus, nec per momentum quiete decumbere potest. Continuatur hesternæ medicina addito tamen infus. liquirit. ad gratum saporem. Vesicans ut rubefaciens ad nucham.

Ad vesperras exacerbatio, vomuit medicamentum, calor auctus; pulsus frequentes, inconstantes, interdum, duri, vibrantesque; anxia respiratio, jactatio continua; deliratio summa; sitis tamen minor; urina crassa profunde tincta cum sedimento crasso, *atro*. —

Dubius hæsit illustr. Frankius, quid molliendum, debilitas summa usum excitantium postulat, sed obstat nimia ægrotantis irritabilitas — interim nil quam emulsionem proposuit,

Hora undecima, placide dormivit; expers factus medicinam sumsit — hora tertia matutina de æstu conquestus, levius tegi iussit — versus quartam derepente bis exclamavit

mat, linguam exerit, oculos detorquet, sud res viscerum de fronte manant, brevi exsirat convulsus.

Cadaver forte ad scolem anatomicam delatum exhibuit: inflammationem superficialem (erysipellaceam) pulmonum, eandemque intestinorum, quæ jam in Gangranam abiverant: nec non phlogosin superficialem late rubentem interioris tunicæ totius systematis arteriosi & venosi. Cor inflammatum & cordis valvulas maculis gangranæ obtektas; renes inflammatos, duos cum materie puriformi ex conulis facile exprimenda; vascula piæ matris magis injecta, urinalem autem vesicam sanam. —

Vidimus in hoc ægrotante confirmatum, divini Senis in coac. Prænotat. effatum: "Pe-
,, stifica autem est inter urinas (in acutis) quæ
,, & hypostasin habet nigram, & ipsa quoque
,, est nigra."

Jodocus Lommius in medicinal. observat. libr. III. sic dicit: "Urina nigra, si rubram
,, sequitur, extremi caloris index est; in mor-
,, tis periuculam vertitur, idque eo ma-
,, jus, quo ea ipsa est paucior, quoque id,
,, quod in ea subsidet, nigrius est."

Idem quoque de urina nigra dicunt & Prosper Alpinus, & multi alii.

HISTORIA VII.

Morbilli.

Fœmina cælebs 46 annorum nec morbillos nec variolas in juventute perpessa; infantibus morbillis affectis inserviens, secundo Februarii correpta fuit horrore, calore & tussi sicca inani; ad clinicum delata, exhibuit: faciem moestam, rubram, oculos lacryman-tes, cephalæam, anxietatem; respirationem difficilem; tussim vehementem, sputa tenacia; pulsus febriles irregulares. — Linguam puram, appetitum nullum; sitim intensam, urinarum emissionem dolentem (qua jam antea laboravit) corporisque jactationem. Præscriptum fuit: ℞, infus. sambuc. unc. sex, spirit. min-derer. unc. duas cum dimid. syrup. alth. unc. dimid. decoct. salep. pro potu.

Secunda morbi die. Jam exanthema undi-que apparet; tussis gravis, clangosa, dolens, respiratio paulisper liberior, pulsus celeres non duri, dedolatio perstat, sputa puriformia. Continuandum in medicina.

3tio morbi die tussis gravior, dolet caput, susurrus aurium adest; difficultas respirandi evanuit, pulsus elevati vix non naturales, insistendum in aceti ammoniacalis usu & in decoct. salep.

4to morbi die. Sudor nocte diffusus per totum corpus, summa cum euphoria; dolet autem caput atque tussis urget. Medicamenta eadem. Jam pallefcit exanthema.

Quinto morbi die. Disparent morbilli & omnia in melius. Medicina omni trihorio.

Sexto autem die, ægra de novo dedolationem artuum accusat, & re vera pulsus sunt debiliores, timuit illustr. Professor transitum in febrim nosocomialem, hinc decoct. cort. præscripsit; cum autem tussis admodum urgeat somnumque adimat, pulveris. Doveri grana quinque in infus. sambuc. unc. decem præscript. fuerunt.

Continuato horum usu per aliquot dies, fœmina pristinam recuperavit sanitatem.

Jure insurgit illustr. noster Professor contra hos medicos, qui acetum ammoniacale, decepti ridiculo nomine spiritus Mindereri, adeo timent, ut non ultra drachmam unam vel

unam

unam cum dimidia in libra una alicujus misturæ præscribant: „Quid, celeberr. vir dixit „ toties, quid precor a tam parva dosi hujus salis neutri sperare possumus?“ porrexit vir eximius, omni die uncias sex, & egomet ipse, tentandi causa unc. tres uno haustu cum tinctur. rhei aquosæ unc. una absque ullo damno sumsi; & hac hyeme, puero sex annorum admodum sensibili, morbillis cum typho leviori laboranti omni die unciam dimidiam aceti ammoniacalis in mixtura præscripti, felicissimo cum eventu. Attamen celebris aliquis medicus in consilio hoc anno palam meam culpavit audaciam, quod mulieri morbillis affectæ cum feбри nervosa unc. duas spirit. minderer. in libr. una. decoct. alth. præscripserim, moxque seponi jussit, & solummodo unc. dimid. in unc. quindecim decoct. alth. proposuit.

Re vera nostra sic dicta materia medica, adhucdum infirmis vititur fundamentis, multisque nugis scatet, & hic est, ubi doctrina Brunonis, temporis decursu multum præstare posset. —

COROLLARIUM IV.

Hepatitis.

Vir duris obnoxius laboribus miserrimam degens vitam, habitu cachectico a tribus jam annis tussi molesta chronica cruciatus. Inter labores nunc frigus obvenit, insecutus est calor sudorque simul cum dolore in latere dextro, qui denique sedem in hepate fixit, ibidemque sævit, spiritumque præcludit, decubitus in hoc latere non patitur. Nosocomium petiit cum omnibus signis hepatis affecti, attactum a longinquo fugit, tumet venter, pulsus duri, tensi, non magni; os amarum; spiritus admodum scærens, appetitus nullus. Secta fuit vena; sanguis corio obductus; porrecta fuere lenia eccoprotica ex manu. cum sale amaro, ad latus affectum linimentum volatile. Dolor autem punctorius nondum cessavit, iterum iterumque sanguis missus & in leniter purgantium usu continuatum fuit; sic post quatuor phlebotomias & alvum quotidie quinquies eductam, siluit hepatitis. Recrudit autem sponte, iterum sanguis mittendus, atque evacuantia administranda fuere; malo iterum redeunte, fracta phlogosi, vesicans ut rubefaciens ad regionem hepatis applicatum fuit, nec non leniter diaphoretica ex spirit: minderer: & infus: flor: sambuc: adhibita fuerant; sic
 æger

æger sanitatem iterum recuperavit , & tussis illa chronica fere ex integro siluit. Post 32dam diem sanus ad suos rediit. Evacuantiâ hic summum levamen attulerunt.

C O R O L L A R I U M V.

Peripneumonia.

Vir dira correptus pulmonum inflammatione mense Januarii clinicum petiit ; post novem venæ sectiones signa futuræ criseos exhibuit , nam sudor profusus undique erupit , sed ob pulsum duritiem respirationemque difficilem illustr : Frank iterum venam tundere jussit — febris mitior & arteriarum ictus nunc potius ad molles accedunt , timuit egregius vir , ne in febrim nervosam transeat , ideo infus : polygal : præscripserit , diætamque quartam concesserit — forsitan & æger clandestine aliquid devoravit — recrudit peripneumonia violenta atque periculosa , sanguis quinquies adhuc educendus erat , antequam symptomata hujus inflammationis remiserint , Convalescentia infecuta est sat suspecta , sic nosocomium deseruit. Post quatuordecim dies rediit æger , de sudoribus nocturnis debilitateque magna conquerens ; faciem exhibuit cachecticam , adfuerunt & pedum œdema & febricula vespertina simul cum tussi multa & sputis suspec-

spectis. Mox suspicio nata est, pulmones suppuratos esse, & quamquam pulsus sat elevati atque subduri, attamen hydrops nascens atque debilitas, roborantium usum poposcerunt. Hinc decoct. cort. præscriptum, & ad tussim, somnum adimentem ægrumque vexantem, mitigandam; granum dimidium opii omni vesperi porrectum fuit. Cum jam æger ante duos annos peripneumonia laboraverit valida, & modo phtiseos symptomata insistent, prognosis infanta instituta fuit. Sed en! sub methodo roborante redierunt vires, sputa fuerunt imminuta. — Prodiit urina multa, cecidit œdema; & post tres hebdomadas, perfecta sanitate gaudens, suos revisit.

Hæc pulmonum debilitas, simul cum ingruente febricula vespertina & tussi sicca, omnino phtisin mentita est; corroborantium autem usus brevi debilitatem atque phtiseos sustulit minas; ex hoc fonte derivandas esse censeo, medicorum assertiones, qui phtisin curasse gestant; cum veræ phtiseos cura extra limites nostræ artis posita sit. Fatetur quoque illustr. Frankius: se omnes methodos tentasse, nec ab ulla levamen vidisse. Phtisis autem spuria hinc inde curatur, & hæc est illa phtiseos species, de que Sydenhamus contendit, omnibus remediis palmam eripere equitationem, additque, haud multo cer-

certius, cortex peruvianus feбри intermittenti medetur, quam equitatio phtisi. 8) Hæc est illa phtisis, ubi forsitan cura a Salvatore proposita conduxit; si unquam talis furiosa methodus prodesse possit. — ;

Dumas & Petit — darson, qui tractatum Reidii de phtisi pulmonali in gallicum vertunt sermonem, & perpulchris auxerunt animadversionibus, memorant hanc phtiseos speciem, quæ a flacciditate pulmonum & debilitate totius corporis originem ducit & bene annotant: „La distinction exacte des différentes especes de phtisie, est assurément la plus sûre, la plus féconde & la plus négligée des sources précieuses, dans les quelles les médecin doit puiser la connoissance des véritables indications curatives. Sans s'élle l'art flotte incertain entre les méthodes diverses, que l'on propose dans les livres &c.

C O R O L L A R I U M V I.

Colica Pictonum.

Juvenis in officinis laborans, ubi plumbum tractant, colicis doloribus correptus no-

8) Sydenhami opera medica pars I. processus integri in morbis omnibus curandis.

focomium petit: atroces sunt ventris ærumnæ, pulsus admodum duri tanguntur (quemadmodum in omnibus colicis saturninis esse solent) cæteroquin non multum a statu sano absimiles; porrexit illustr. Frankius, in hoc morbo Stollio penitus assentiens, mixturam cum opio, & post aliquos dies jam evanuit malum, remanens brachiorum paresis, feliciter atque cito, linimento volatili in brachia, præcipue autem in dorsi spinam (ubi origo est nervorum ad extremitates decurrentium) inuncto, fugata fuit.

HISTORIA VIII.

Febris nervosa cum topica pectoris affectione.

Ancilla, catharro affecta, domi purgantibus nec non & duabus venæ sectionibus tractata, sexto morbi die in clinicum delata exhibuit: faciem pallidam, oculos lacrymantem, linguam muco albo obductam, appetitum nullum; respirationem difficilem cum dolore punctorio in sinistro latere, ita, ut ibidem ægra decumbere nequiverit; tussim inanem, siccam; abdomen molle. Pulsus erant vibrantes atque duri. Diarrhæa a sumtis purgantibus perduravit. Facta diagnosi: esse febrim nervosam cum topica pulmonum af-
fec-

fectione exhibitum fuit decoct: ex polygal: fenek. drach: tribus ad libr. unam aquæ cum laudan. liquid. Sydenh. gutt. quindecim, ut nimius alvi fluxus cœrceatur — Vesperi eadem medicamenta.

7mo morbi die. Debilitas major; subsultus tendinum, vigente tamen pulsu, diarrhæa continuat. Surditas manifesta — continuatum fuit in hesternis remediis; nec non & vesperi, quamquam levis adfuerit exacerbatio.

8vo morbi die. Aphona ægra, lingua purior, febris quodammodo imminuta, vigent pulsus; sputa multa mucosa; tussis; respiratio autem melior; hac nocte petechiæ erupere; bis solummodo alvum deposuit. Medicamenta eadem: vesicans ut rubefaciens ad brachium, linctum contra tussim. — Vesperi levior exacerbatio.

9no morbi die. Per noctem frigus, somnus ininterruptus, dolent nunc caput faucesque; vox rauca, respiratio difficilis; pulsus duritiem non deperdit. Medicina eadem, omisso tamen Laudano, quia diarrhoea cessavit. — Vesperi exacerbatio manifesta; debilitas major. Præscriptum fuit. ℞. Decoct. cort. peruv, unc. novem aceti, ammoniacal.

unc. una cum dimid. Syrup. simpl. unc una
sumat more solito. — Pro potu infus.
sambuc.

10mo morbi die. Quies per noctem,
urget nunc cephalæa; adest & aurium fufur-
rus, & oculorum ardor, sputa multo cum
fanguine mixta, pectus angitur magis; su-
dor profusus, vigent pulsus. Petechiæ eva-
nescunt. Medicina hesternæ. — Exacerbatio
vespertina.

11mo morbi die. Ut heri; disparent tamen
petechiæ. Nil mutatum in medicina. — Ve-
speri anxietas atque pectoris oppressio; do-
lor punctorius in latere sinistro. Vesicans
ut rubefaciens ad latus affectum.

12mo morbi die. Quies per noctem,
evanuit cephalæa; respiratio nunc felicior;
disparet punctorius lateris dolor. Vox ta-
men nondum rediit. Pulsus vigent. Medi-
camentæ hesternæ.

13tio morbi die. Omnia in melius
præter vocis raucedinem. Appetit ægra
Diætæ quarta, atque medicina eadem.

14to morbi die. Respiratio bona, nul-
libi dolor. Medicina ac diætæ hesternæ.

15to

15to morbi die. Convalescit ægra, nam præter aliquam pulsuum celeritatem nil morbose exhibet. Medicina omni trihorio.

16to morbi die. Omnia ut heri.

17mo morbi die. Jam redit vox; tussis penitus evanuit. Appetitus viget. Diæta tertia. Medicina ter in die. Sic convaluit ægra & 21mo morbi die, sana nosocomium deseruit. —

Fateor me dubium anxiumque fuisse, cum illustris noster Professor ad corroborantia confugit, non habito respectu ad symptomata peripneumonix, pulsuumque conditionem; sed celebris vir meliori experientia, adspectuque ægrotantis nec non Epidemia regnante ductus, audacter stimulantem adhibuit methodum; quin ipsa sputa cruenta illum absterruerint; & omnes mirati sumus egregium eventum, citamque convalescentiam ex tam diro morbo.

Vesicantia tam in hoc quam in omnibus febribus nervosis, solummodo ut rubefacientia applicata fuerunt; mox autem detracta, cum rubuerit pars subjacens; nunquam permisit illustr. vir ut vesiculæ his ciantur; nam 1mo nullius sunt momenti, indigemus solummodo stimulo cantharidum. 2do hæc evacuatio,

tio , quemadmodum omnes evacuationes , debilitat. 3tio in morbis mali moris , non raro in his plagis , gangræna nascitur. 4to ut in eodem loco secunda , imo & tertia vice ac sæpius , aliud vesicans applicari possit.

Jam Stollus usum vesicantium ad suppurationem promovendam valde restrinxit ; sed solummodo detractioni epidermidis sese opposuit , permisit autem , ut vesicula trahatur. En verba hujus magni viri. „Si vesicantia adponerentur , locum vesicante tentatum nunquam permisi epidermide spoliari , sed ea relicta , & adposito siccante remedio deligatio fiebat &c. & paulo inferius.” Vim illam cantharidum , qua in totum corpus , atque etiam in pulmones agunt , unice spectans , diuturna loci suppuratione aut peculiari attentione ad locum , quo applicentur , non egebam. 9)

HISTORIA IX.

Febris nervosa cum topica pectoris affectione.

Juvenis , famem perpeßus per diem integrum , & postea avidè multos devoravit
ci-

9) ratio medendi , pars I, pag. 60.

cibos ; nocte subsequente jam insultu febrili correptus fuit. Altera die ob artuum dedolationem doloremque capitis lectum deserere nequivit ; sic per quinque dies domi hæsit , purgantibus multis utens ; sexto autem die ad nosocomium delatus exhibuit : omnia symptomata peripneumoniæ , tussim , sputa cruenta , difficultatem respirandi , dolorem punctorium , simul cum omnibus saburræ gastricæ symptomatibus ; os amarum , vomituritiones , nauseam , linguam flavissimo obductam muco — & dolorem ad cardiacam. Sed pulsus erant debiles , admodum celeres ; cutis sicca atque calor urens. Hinc illustr. Frankius ad virium jacturam respiciens debilitatemque ægrotantis , pronunciavit : esse febrim nervosam , cum topica pulmonum affectione ; et mox decoct. cort. saturatum cum rad : polygal : senek. drachm. duab. infusi , ordinavit. Enema emolliens. decoct. hord. pro potu.

7mo morbi die. Symptomata eadem ; lingua flavissima ; æger conqueritur de ventriculi oppressione. Hinc corticem omisit & nil quam infus. rad. polygal. senek. unc. dimid. proposuit. Vesicans ad locum affectum. — Exacerbatio vespertina modica.

8vo morbi die. Somnus inquietus. Respiratio admodum difficilis , pulsus debiles ,

lingua in margine quidquam purior, sed in medio flavissimo muco obteeta. Medicina eadem. Linimentum volatile ad thoracem inungendum. — Vesperi vesicans ad latus affectum.

9no morbi die. Respiratio quidquam melior; dolor autem in latere perstat; imminuenda dosis polygal. Cætera eadem.

10mo morbi die. Imminuitur pulsuum celeritas, dolor autem punctorius atque linguæ spurcicies perseverant. Medicina omni trihorio.

11mo morbi die. Uti heri. Medicina non mutanda.

12mo morbi die, Lingua fit purior, omnis dolor evanescit. Appetit. Diæta tertia & medicina eadem.

13tio morbi die. Jam lingua pura est; viget, appetitus. Ordinatio hesternæ.

14to morbi die, jam extra lectum versatur, jamque convalescit, ita, ut 16to morbi die sanus ad suos fuerit dimissus.

Adfuerunt signa gastrica cum summa linguæ spurcicie; adfuerant signa inflamma-
to-

toria, attamen methodus stimulans roborans
eximios præstitit effectus.

Si paulo attentius morbum perlego, quem Stollus sub nomine pleuritidis biliosæ descripsit 10) non possum denegare, me maximam similitudinem inter hanc & nostras peripneumonias nervosas invenire; symptomata fere eadem sunt; sed forsitan tunc magis epidemia regnabat gastrica; vel forsitan Stollus humoralis sic dictæ pathologiæ omnino deditus, nimis extendit dominium saburræ gastricæ; adducit autem paragræpho 49 historiam alicujus juvenis, qui peripneumonia (biliosa secundum Stollum) affectus fuit, & hæc historia adeo est similis huic, quam modo recensui, ut plane inde mea confirmetur opinio. Coactus fuit vir summus, post administratas venæ sectiones, post emeticorum purgantiumque usum ad excitantia confugere, quæ denique in vado collocarunt ægrotantem. Longa autem fuit convalescentia! An non ob perversam primis morbi temporibus adhibitam methodum, nec non ob porrectum ultimis diebus emeticum? — — —

D 2

Ju.

10) ratio medendi pars I. Mensis Martius &
Aprilis.

Jure infurgit egregius noster Frankius contra hos medicos, qui signis sic dictis gastricis, fallacibus adeo, decepti, ubique fere evacuanti-
 bus morbos aggrediuntur. Creberrima mihi nata fuit occasio, ad hosce homines obser-
 vandos, qui religionis causa sese per dies
 integras, imo etiam per viginti quatuor horas,
 omni cibo potuque abstinuerunt, & sequen-
 tia vidi: adultos, robustos, jejunio jam
 aſuetos (vergente ad finem die) amarorem
 oris, linguam muco albo vel flavo obductam,
 sitim magnam, foetorem oris tetrum & dolo-
 rem ad cardiam (si tangantur) exhibere;
 apud juniores autem & fœminas delicatiore s,
 ad symptomata modo enarrata plerumque ac-
 cedere vomituritiones vomitusque æruginosæ
 bilis; non raro hisce jungitur nausea & ali-
 quando lypothomia. Si urgente hoc casu ad
 cibos sumendos coguntur, omnia hæc symp-
 tomata spatio dimidiæ horæ plane evanescunt,
 & nil quam sensibilitas morbosa per aliquod
 tempus in ventriculi regione remanet. Quid
 hic dispellit symptomata gastrica? certe non
 methodus evacuans, sed (ut ita dicam)
 methodus replens! — Dicant quidem a je-
 junio succos ventriculi acriores reddi, hos-
 que stomachum irritare atque suburralem sistere
 materiem! — concedam (quamquam & mul-
 tum adhuc contra hanc opinionem monendum
 habeam.) Sed si aliquis has quisquillas eme-
 ticis

ticis purgantibusque expellere conetur, certe ille pessumdaret ægotantem, & consignatum habeo casum alicujus sceminæ, quæ altero die post jejunium, adhuc de oris amarore, nausea & ructibus multis conquesta est; medicus hisce signis motus, tartarum emeticum in refracta dosi cum graminis decoct. libr. una præscripsit; vix ægra dimidiam partem sumsit, cum jam violenta oborta est hypercatharsis, multo mitiganda opio, & hæc sceminæ antea vegeta adhucdum, anno jam exacto, debilem circumfert ventriculum. Ergo dantur faburræ, ut cum pathologia humoralis loquar, quæ nullo modo evacuantibus fugari possunt; dantur faburræ, quæ ciborum virtute corriguntur, quare non etiam in aliis morbis, a causis nobis ignotis, oriri queant colluvies, ad quas subigendas, intestina, excitantium stimulo indigeant. ? — Quod hoc anno in scola practica confirmatum vidimus.

HISTORIA X.

Peripneumonia cum febre inflammatoria.

Puella 18 annorum, absque prægressis prodromis, correpta fuit horrore concutiente & subsequente calore; lectum petiit 2do morbi die. Dolor pungens in latere dextro, profundam prohibens inspirationem, 3tio dolor puncto-
ri-

rius perseverat, respiratio difficilis, in nullum latus decumbendi potestas; vena secta fuit. 4to die omnia eadem; vena iterum secta, & cum increverant symptomata noctem versus, ad clinicum deportata fuit; sanguis iterum eductus & mixturam accepit ex tamarindor: pulpa cum cremor: tartar. 5to morbi ab illustr. Professore visa exhibuit, respirationem impeditam, dolorem pungentem sub mamma dextra inchoantem & ad costas spurias usque sese extendentem, decubitus in nullum latus possibilem, tussim tamen nullam, pulsus duros, vibrantes non facile comprimendos. Iterum ergo venæ sectio ad unc. decem. decoct. hord. pro potu, omissum fuit evacuans, quia ægra ab heri jam octies alvum deposuit. — Vesperti symptomatum remissio nulla; phlebotomia ad unc. octo.

6to morbi die. Respiratio facilior, evanuit punctorius dolor, pulsus tamen duri, vibrantes, celeres. Lene evacuans ex pulpa prunorum, cum cremore tartari. — Vesperti recruduit dolor punctorius — sanguis iterum ad unc. octo demissus, & cum symptomata recruduerint de nocte ad unc. sex.

7mo morbi die. Respiratio non libera, pulsus duri vibrantes, tussis tamen nulla, quam

(quam per totum morbi decursum non passa est.) Repetita est venæ sectio ad unc. septem; evacuantiâ nulla. — Vesperî exacerbatio notabilior. Phlebotomiâ ad unc. sex.

8vo morbi die. Respiratio melior, decubitus in omne latus facilis, sudor multus, pulsus duri vibrantes. Decoct. hord., & nil aliud. — Vesperî uti mane.

9no. Respiratio ut heri, sputa spumosa, sudor multus, pulsus vibrant, Decoct. hord. & clysmâ.

10mo. Melius se habet, sat profunde inspirare potest, nulla amplius mentio de pungente dolore, urina cum sedimento lateritio. Pulsus autem duri, tensi, vibrantes. Exhibuit illustr. Frankius, haustum salinum ex spirit. minderer. unc. una cum dimid., & infus. sambuc. unc. septem, oxymel. simpl. unc. una, omni bihorio medium vascul. — Vesperî jam malum recruduit; respiratio angitur, pulsus duriores atque magis vibrantes — — seponendus fuit salinus haustus. —

11mo. Jam pro maxima parte cessaverunt turbæ hesternæ, respiratio bona, Decoct. hord. cum oxymel.

12mo. Ut heri. sed pulsus admodum celeres. Decoct. hord.

13tio. Respiratio bona, pulsuum celeritas hesternæ. Appetit. Diætæ quarta & decoct. hord. — 14to & 15to nil novi.

16to. Febricitat paulisper, respiratio tamen integra. Diætæ imminuta, medicina nulla. 17mo ut heri.

18vo. Pulsus celeres atque debiles. Decoct. cortic. ad unc. novem.

19no. Ut heri. Repetitum fuit decoct. Sic hæsit apud nos ad 34tam usque morbi diem, quotidie usa est cortice cum diætæ lautiori & vino, & dein sana nosocomium dereliquit.

Obstupui, cum illustr. vir, decimo morbi die, ubi adhucdum ignis sub doloso arsit cinere, jam ad stimulans medicamentum, ad acetum ammoniacale confugit; nociturum esse hoc remedium prædixi, & turbæ vespertinæ jam meam confirmarunt prognosin, spondendus fuit spiritus mindereri. Nam diligentissima attentio (qualis esse oportet in omnes ægrotantes) me docuit, vel lenissima evacuantia non bene conduxisse nostræ ægro-

tæ, femperque inde pejus habuiffe, ut ex morbi historia clare elucet. Quomodo ergo sperare potuiffemus levamen a majori ftimulo? Nil habeo quidem, quod Brunoni opponam fudorifera inter debilitantia remedia numeranti; fudor enim ut quævis evacuatio debilitat certe, fed antequam hunc propellunt, oportet ut irritent nervofum fyftema, ut augeant fanguinis circuitum, & fic incremento favent inflammationis. Nemo dubitat emetica humanam debilitare machinam, fed quis ad talia confugeret faviente febre inflammatoria?

Quare illuftr. Frankius Tralleftium fequens II) adeo fugit veficantium ufum, antequam fracta eft phlogofeos vis? An non quia omnem ftimulum jure reformidat vigente phlogofi?

Stollus, vir, leniffimum abhorrens ftimulum in inflammationibus, attamen propria atque Pringlii multiplici experientia nixus, oppofuit feffe Tralleftio, atque ufum cantharidum in rheumatica inflammatione non adeo reftrinxit, operamque vir fummus navavit ad hanc rheumaticam inflammationem a genuina diftinguendam, multas adnumerans dif-

fe-

II) Tralles de ufu veficantium &c.

ferentias inter quas & crustam lardaceam sanguinem obtegentem memorat. En ejus verba:
 „ In rheumatismo febrili crustam summe phlogisticam in sanguine detracto semper vidimus, eamque tam crassam, ut vix aliquid cruoris, aut rubrae partis appareret.
 „ In quocumque alio morbo inflammatorio, utut gravissimo, minor, tenuiorque crusta phlogistica apparebat”. 12) Et pag. 85 idem affirmat. Illustr. Frankius contendit, se hoc experientia confirmatum non habere, & maximo in honore habeo experientiam hujus eximii viri; sed quod miratus sum, litteratissimum virum palam asseruisse, se ignorare auctorem alicujus momenti, qui has de crusta sanguinis instituerit distinctiones.——

COROLLARIUM VII.

Tenia expulsa.

Fœmina a juventute jam vermibus laborans, & si ipsi sit fides habenda, jam ultra quinquaginta ulnas *Teniae* excrevit, domi usa fuit, pulv. filicis maris, tanaceto & fere omnibus sic dictis antihelminthicis nec non & hydrargyro, a quo magnus obortus est ptyalismus per sex hebdomadas sæviens.
 Sco-

12) Stollii ratio medendi pag. 78.

Scolam practicam mense Martii petiit , nar-
rans , se quotidie insultu febrili anomalo la-
borare , sub quo tantus est salivæ affluxus
in oris cavum , ut metus suffocationis in-
stet. Semper habere reptationis sensum cum
torminibus multis , singulari vexari pedum
pruritu cum frigore multo in plantis. Præ-
scriptum fuit :

℞. Resuræ stanni anglici purissimi unc.
unam extract. liquirit. drach. duas
mellis pur. q. s. ut fiat electuarium
molle , ut sumat ter de die ad casta-
nei magnitudinem.

Jam secundo die post sumtum remedium
evigilata fuit nocte torminibus magnis , &
cum alvo deposuit septem ulnas teniæ ,
caput autem non deteximus. Siluerunt qui-
dem symptomata urgentia , sed remansit rep-
tationis sensus cum levi febrili insultu. Por-
recta fuit omni bihorio talis stanni dosis ,
non amplius autem vestigium teniæ apparuit.
Domum petituram illustr. Frankius monuit ,
ut redeat , si symptomata iterum fierent
urgentiora , quod , post octo menses nondum
factum est.

COROLLARIUM VIII.

Paresis vesicæ.

Foemina antea sana, domi febrim, ut videtur catharralem, perpeſſa; jam ab initio urina difficulter prodiit, poſtquam hæc per quindecim duraverit dies, incepit abdomen tumere, & dolores colicos percepit; ſic auxilium in noſocomio quæſivit; ad aliud cubiculum translata ibidem morbus ut enteritis aut ut tympanitis inflammatoria tractatus fuit: accepit mixturam oleoſam & cataplaſmata emollientia; eodem autem die ad clinicum deportata, exhibuit immenſam molem in abdomine; cum illuſtr. Frankius hunc tumorem manibus tetigiſſet & figuram pyriformem invenerit, mox exclamavit, veſicam eſſe extenſam, & cathederem cito applicare juſſit. Hoc factò, libræ novem urinæ eduçtæ fuerunt, fere eadem quantitas poſt horam, & magna copia hujus lotii, ſpatio aliquorum dierum, extracta fuit; nunc penitus detumuit venter, ſed veſica munere ſuo non fungitur, adest vera paresis, hiuc veſicans ad regionem offis ſacri applicatum fuit, & injectiones tam in anum quam in veſicam ex decoct. cort. factæ fuerunt nec non cataplaſmata aromatica ad veſicam. Illuſtri viro iterum regionem veſicæ inveſtiganti, ſeſe obviam dedit induratio, credidit partem

tem vesicæ induratum esse , & inunctiones mercuriales a Chilchristo nuper commendatas administrare jussit , nec non & decoct. rad. ononidis ordinavit , quod ab Acrell commendatum legimus. Post continuatum usum horum remediorum , per aliquos dies dolor obortus est in vesica. Seposita est inunctio , & cataplasmata sic dicta emollientia applicata fuerunt. Post aliquos dies iterum ad mercuriales illustr. Profess. rediit inunctiones , urina nunc sponte prodit , sed iterum insurgit vesicæ dolor , penitus nunc mercurii usus rejectus fuit , & nil quam cataplasmata emollientia cum herba cicutæ applicata fuerunt ; quia tamen debilitas totius corporis adest , decoct. cort. ordinatum fuit. Sub hac methodo evanuit omnis induratio , vesica ut in naturali statu suo fungitur munere , sicque post mensem sana nosocomium dereliquit.

COROLLARIUM IX.

I t e r u s.

Juvenis 23tio Februarii ad nos accessit , jam a quinque diebus ægrotans exhibuit : admodum flavam totius corporis superficiem , pruritus undique , lassitudinem summam , linguam muco flavo obtectam ; saporem tamen nou amarum , urinam tinctam & tingentem ,

febrim nullam. Per quatuor dies eccoproctica ex sale amaro & tamarindis accepit; dein præscriptum fuit sequens. \mathcal{R} . extract. tarax. unc. dimid. salis mirabil. glaub. drach. duas, solve in aquæ commun. unc. novem, adde syrup. cichor. cum rheo unc. unam omni bihorio duo cochlear. Decoct, rad. tarax. pro potu, contra pruritus aliqua balnea ordinata sunt. Sub hac methodo sensim sensimque evanuit flavedo; urinæ clariore redditæ, rediit appetitus & decimo martii nosocomium deseruit sanus. Dixit illustr. vir: si consulat omnem suam experientiam circa hunc morbum, tunc invenire: plurimos ictericos, lenibus solventibus, extractis amaris & salibus mediis, curatos fuisse. Quod etiam confirmatum hoc anno in nostro nosocomio conspeximus, ubi multos hac methodo sanavimus, unum exemplum si excipias, quod nunc recenseo.

COROLLARIUM X.

Icterus a terrore.

Foemina ad nos venit, quarto martii, cum omnibus icteri signis; undique obtecta fuit flavo colore, urina tingens & valde tineta, pruritus cutis, lingua muco flavo obtecta, sapor naturalis. Cum terror ob-

ruit

ruit hanc fœminam antea sanam , & paulo post symptomata icteri apparere , manifestum fuit hoc animi pathema sistere causam morbi ; sagacissimus vir ergo statim ad antispastica confugit & sequentia præscripsit. —
 ℞. Infus , flor. chamom. unc. quinque laudan. liquid. & liquor. anodyn. miner. aa gutt. quindecim, omni bihorio duo cochlear. sed fœmina altero die soporosa fuit , hinc omisso Laudano repetita fuit hesternæ mixtura ; postquam hac per octo dies usa est , evanuit omnis icterus & nil quam parva remansit ventriculi oppressio , contra quam aquam menthæ cum extracto gentianæ ordinavit , & sic fœmina perfecta salute gaudens nosocomium deseruit. Icteri exemplum a terrore lethalis habetur apud Morganium. 13.)

HISTORIA X.

Febris nervosa cum affectione laryngis et pharyngis.

Juvenis viginti annorum , gravi morbo in nosocomio perpeffo (videtur ex enarratione peripneumoniam fuisse) debilis nosocomii-

13) de sedibus & causis morborum &c. Epist. trigesima septima Nro 4.

mium dereliquit, mox iufecutus febrilis infultus cum artuum dedolatione multa, doluit guttur & adeo impedita fuit deglutitio, ut afumpta per os naresque eiecerit; ad clinicum delatus cum omnibus hifce fymptomatibus nec non & tremore totius corporis, pulfus funt celeres atque molles, cutis aret, vertigo multa, & lypothomiæ, dum furger e vellet. Ex hac magna virium vitalium jaétura cum febris multa, facilis confpectu fuit morbi indoles, effe nempe febrim nervofam cum topica gutturis affectione. Decoét. cort. unc. novem cum, rad. polygal fenek. drach. i i. infus. & inf. fambuc. cum melle ad collutorium præfcribebantur: —

Vesperì obvenit diarrhæa. Medicina eadem.

2do morbi die. Symptomata hefterna, diarrhæa urget. Ad hefternam medicinam, laudani liquid. gutt. quindecim. — Vesperì idem.

3tio morbi die. Deglutitio integra, evanuit diarrhæa, febris viget. Laudanum omiffum, cætera eadem. — Vesperì idem.

4to morbi die. Somnus nullus, debilitas magna, pulfus admodum celeres, aurium
fu-

infurris , subsultus tendinum , lingua sicca ,
dolet parumper pharynx, Ordinatum fuit.

℞. decoct. cort. saturat. unc. novem,
camphor. mucilag. arabica subact.
scrup. duos, infus. liquirit. unc. tres,
ut sumat omni bihorio vascul. Duo
vesicantia ut rubefacientia ad furas,
Nec non & balneum tepidum —

Vesperis jam paulisper melius se habuit.

5to morbi die. Levamen magnum per-
sentit æger , evanuit pharyngis dolor , au-
res non amplius tinniunt , pulsus autem ad-
hucdum sunt debiles , celeres , & tendines
ludunt. Aliquam tensionem in gutture accu-
sat. Continuandum in hesternâ medicina. —
Vesperis calor auctus , recrudit diarrhæa &
cutis admodum sicca atque tensa tangitur.
Ordinatum fuit , ut iterum in balneum descen-
dat æger , & adjectum est laudanum me-
dicinæ , ut diarrhæa coerceatur.

6to. Somnus nullus , urgent omnia ve-
spertina symptomata præter diarrhæam , hinc
omissum laudanum , cæteroquin medicina at-
que balneum repetendum. — Vesperis rediit
diarrhæa , iterum ad laudanum confugiendum.

7mo. Dolet venter , diarrhæa perseverat ,
E fe-

febris ut heri. Medicina hesternæ cum laudano, ad ventrem cataplasma emolliens, inuncto prius ventre cum linimento nostro volatili. — Vesperi uti mane.

8vo. Remittit linguæ siccitas, melius se habet. In omnibus continuandum.

9no. Carnis muscularis est tensa & rigiditas cutis premit, cætera symptomata meliora. Medicina eadem & balneum tepidum.

10mo. ut heri. Medicina eadem.

11mo. Noctem dormiendo transegit, sudavit multum cum magna euphoria, lingua est humida, sitis nulla, cutis tractabilis, mollis, pulsus fere non febriles, appetitus incipit. Omni trihorio medicina hesternæ & diætæ quarta. Sic sensim sensimque recuperavit vires, febris penitus desit, appetitus increvit ita ut 19mo post morbum die sanus redierit ad suos.

Æger multum diebus convalescentiæ sudavit, contra hunc sudorem nil quam decoct. cort. ordinatum fuit; dixit illustr. Frankius: Hænum quidem contra hos sudores infusum salviæ commendasse, sed salvia ut stimulans remedium agit, nil specifici inest, & re ve-

ra sub solo corticis usu sudor evanuit penitus.

Fine mensis Martii, magnus fuit febrium nervosarum in nostro clinico proventus, omnes obtulerunt signa gastrica, nec raræ fuerunt topicæ affectiones præcipue in pulmonibus; sed cum pulsus exhibuerint molles atque celeres, nec alia signa febris nervosæ defecerint, non habito respectu ad has topicas inflammationes vel ad signa gastrica, statim cum roborantibus excitantibusque illustr. Frankius aggressus est morbum, & felicissima medela nos admiratione perculit; nam non solum exiguum conspeximus numerum hac dira febre demortuorum, sed etiam convalescentia adeo in perfectam transivit sanitatem, adeo brevi recuperarunt vires, ut nobis non opus fuerit, quod Stollus recensuit, de convalescentibus loquens, eos paulo diutius, quam
 „adversa ipsorum valetudo exigere videba-
 „tur, retinuimus, imperfectum tantummo-
 „do, aut fere nullum beneficium rati, si;
 „quos morbus acutus non sustulit, longa in-
 „firmitas consumeret” 14.) Talem infirmitatem nunquam post methodum roborantem observavimus.

14) Ratio medendi pars I. pag. 10.

HISTORIA XII.

Icterus.

Vir robustus fere semper sanus, subito post iram correptus fuit ictero valido, cum diarrhæa magna; fæces initio morbi fuerunt albæ, mox autem in naturalem commutatæ colorem; ructus amari, vomituritiones, urinæ profundissime tinctæ, tingentes, flavet corpus & viridem fere exhibet superficiem, æger incapax laborum, in schola practica¹ auxilium quærit, abest febris, omnis pruritus nec non & lassitudo, ictericis adeo solita; linguam sat pnræm exhibet. Præscripta fuit prima die mixtura ex aqua menthæ cum liquore anodyno.

Altero die 5ta Aprilis, accepit tincturæ rheii aquos. unc. tres, salis mirab: glaub. unc. dimid, aquæ commun. unc. tres. omnibihorio duo cochlearia; cum appetat, diætæ concessa fuit quarta. Sic continuatum fuit in tertium usque diem, cum alvum abhinc quinquies deposuerit.

7mo Aprilis. Iterum æger septies alvum deposuit, vigeatque adhucdum icterus; ut alteri indicationi, quia ab animi pathemate originem duxit malum, satisfiat, ordinatum

tum fuit : Infus chamomill. unc. novem ,
liquor. anodyn. mineral. scrup : duo , omni
bihorio duo cochlearia.

8vo Aprilis. Pes dexter cum crure tor-
pet , & si in alterum sese convertat latus ,
mox spasmodice contrahitur pes , hepar ru-
dem non perfert attactum , urina minus
tincta. Hesternam mixtura.

9no Aprilis. Torpor perdurat , monstrat-
que hepar non liberum esse , ad mixturam
antispasticam thebaicæ tincturæ gutt. decem
fuerunt adjectæ , decoct. resolv. pro potu.

10mo Aprilis. Insomnis nox — for-
san ab opii usu — torpor non tantus. Cum
ergo illustr. Frankius vidit , huic ictero , cau-
sam in animi pathemate quærenti , non adeo
conducere antispastica , ut ictericæ scemina ,
cujus historiam supra memoravi ; rursus ad
solventia reversus est , & sequentia præscripsit.

℞. extract. tarax : arcan. duplic. ââ
unc. dimid. solv : in decoct. resolv.
libr. una , omni bihorio vascul. di-
midium.

11mo Aprilis. Somnus inquietus , al-
vus

vus clausa , urina pellucidior , siccitas cutis.
Remedia hesternæ & balneum tepidum.

12mo Aprilis. Paulisper melius. Continuandum in omnibus.

13tio. Cutis admodum flava, torpor dextri cruris pedisque urget ; si æger in alterum convertitur latus, manifesta detegitur durities ad lobulum Spigeli. Medicina continuanda.

14to. Cum alvus non sat respondeat, augenda salis mirab. glaub. dosis ; iterum balneum tepidum.

17to. Ut heri : Medicina eadem. Sic ad decimum octavum usque diem ; torpor evanuit , urinæ fiunt clariores. Alvi depositiones crebræ. Nunc succi recentes ex tarax : cum toto ad unc. unam in feri lactis libr. una præscripti fuerunt , ut sumat talem dosim omni die. Sic continuatum fuit ad 24tum usque Aprilis , æger de die in diem melius se habuit. Cum alvum non deposuerit , omni die scrup. duos salis amari accepit. Continuato horum remediorum usu , sanus 28vo Aprilis nosocomium dereliquit.

Defuerunt (quod rarum est) in hoc ictero & pruritus & lassitudo ; torpor autem & stu-

Stupor cruris pedisque dextri , non commune est symptoma in hoc morbo.

Inter tot icteros , quos hoc anno conspeximus , non unus fuit , qui albas exhibuit fæces , ita , ut merito spectent ad secundum genus icteritiæ a Bianchi traditum ; de quo egregius vir dicit : „In hoc icteri genere , non albescunt excrementa , ut in priori , sed potius intensius flavescunt ; tum multo citior est hujus icteritiæ , supra antecedentem (quæ originem in hepate habet) productio” 15.)

HISTORIA XIII.

Hepatitis & Splenitis traumatica.

Vir 33 annorum , bona semper gaudens valetudine , si peripneumoniam excipias , quam æger ante tres annos perpessus est , ex qua tamen perfectissime convaluit ; ante quatuordecim dies , ictu valido ex machina , quam ad cudendas monetas adhibent , percussus est ; vehemens illico dolor in hepatis regione , cum vomitu omnium assumptorum

se-

15) Bianchi Historia hepatica pars II, cap. X, §. VIII.

secutus, ob doloris vehementiam officinam dereliquit domum petiturus, in via jam horrore valido totum concutiente corpus correptus, & hic per duas duravit horas. Lectum petiit, cum frigus, calor multus & sudor partialis ad partem capillatam capitis exceperunt. Symptomata hæc per plures alternarunt dies, remanente tamen semper dolore hepatis cum appetitu prostrato sitique intensa. Æger, præter inunctionem cum spiritu saponis ad latus affectum, nil adhibuit. Diatam observavit strictam; alvus sponte prodiit.

Septimo die post hunc ictum validum, dolor ad hypochondrium dextrum & calor & sitis pro maxima parte remiserunt — hasce morbi reliquias parvi faciens, ad labores, minores quidem assuetis, rediit; mox re-crudit malum! Lecto nunc affixus æger; dolor ad scapulam usque sese extendit, decubitus in latus dextrum impossibilis, torpet & dolet brachium dextrum nec non & crus dolore afficitur cum tumore, sapor oris amarus, sitis magna; siccitas faucium, cutis intractabilis; medicum non implorans auxilium, illivit latus variis unguentis, interne nil assumens. — Nova nunc mala pristinis sociantur, *susurrus aurium* — inexplibilis sitis, ardens calor, dolor ad ventriculum ad

lienem usque extensus, sedem tamen nunquam in hypochondrio dextro relinquens. Spiritus angitur, tussis, ad quam retinendam summopere nititur, propter dolorem subsequentem; nunc & manus dextra tumet; affectio scapulæ dextræ quoque in sinistram transit, ita ut æger in dorso decumbere nequeat.

Quatuordecimò morbi die scholam practicam petiit, ubi præter enarrata exhibuit faciem cachecticam cum genis rubentibus, respirationem læsam, manum dextram tumentem atque erysipallaceo rubore obductam; pulsus frequentes, plenos, duros, vibrantes; calorem cutis multo auctum. Venæ sectio ad unc. octo, fomenta emollientia; clyisma emolliens, & leniter evacuans ex pulpæ prunor. unciis duabus mannæ unc. una in aquæ unc. novem solut. omni hihorio vasculum. Decoct. hordei cum nitri drach. duabus & exymel. unc. duabus. Tres horas post, exiguum levamen, symptomata urgent, sanguis corio denso obductus; venæ sectio ad libr. unam. Quatuor horas post, respiratio parum melior, urina profunde tincta; venæ sectio ad unc. decem. Cætera continuanda.

15to morbi die. Respiratio paululum

in melius mutata, urina admodum tineta, cætera symptomata perstant. Sanguinis libra iterum educta, cætera eadem. — Vespere remittit paulisper dolor cruris, nunc genu quidquam flectere potest, quod antea nequivit; respiratio melior, dolor in hypochondrio dextro minor, sævit autem in ventriculi lienisque regione; amarities oris disparuit, lingua humidior; sitis non tanta, urina autem flammea & pulsum durities viget. Venæ sectio ad unc. sex, reliqua eadem.

16to morbi die. Hypochondria attactum magnopere fugiunt; profunda inspiratio difficilis; tument nunc utraque manus, sed dextra solummodo erysipellacea picta rubore; sitis iterum magna, nec non & ficitas oris & sapor amarus redierunt, pulsus admodum duri & vibrantes. Venæ sectio ad unc. duodecim. Medicina hesternæ. — A meridie symptomata parum mitiora. Venæ sectio ad unc. octo. — Ad nonam, somnus placidus, respiratio liberior, cutis tractabilior, sanguis adhuc semper corio phlogistico obductus.

17mo morbi die. Dormivit per aliquas horas, sudor levis ad caput & pectus secutus; respiratio profundior, sermo liberior, dolor
in

in hepate minor, urget autem in ventriculo & liene, detumuerunt manus, & nil quam phlogosis levis in manu dextra superest; scapulæ minus dolent, flectitur crus dextrum sine magno incommodo, dolor pungens ad plantas pedum succedit; abdomen non tumidum, pulsus duritiem non deperdunt, hinc sanguis ad unc. sex eductus fuit. Cætera eadem.

Vesperis, pejus se habet, dolores recruduerunt omnes, cum respiratione difficili atque pulsum duritie summa; attamen aliqua inconstantia observatur in arteriarum ictibus. Iussa fuit Venæ sectio ad unc. decem cum hac cautela, si collaberentur pulsus, dum sanguis effluit, ut statim cessandum, Cætera eadem.

18vo morbi die. Respiratio parum liberior, dolores perstant ubique, præcipue autem urgent in ventriculi lienisque regione; pulsus duri, tensi, urina rufa Sanguinis missio ad unc. sex, unguentum alth. pro inunctione abdominis. — Medicina hesterna. Versus vesperam remissio nulla, attamen vires non adeo sufficiunt, ut nobis non adhuc cum venæ sectione expectandum esset. Hora undecima nocturna, dolores urgent impediuntque somnum, respiratio angusta. Venæ sectio unc. quinque.

19no die. Symptomata mitiora, pulsus non adeo duri, urina minus tincta. Venæ sectio nulla, in medicina continuandum. Vesperis uti mane, famem accusat magnam. Ovum forbile in jusculo.

20mo die. Omnia in melius, hepar tactum jam fert, magis autem adhucdum hunc fugit lien. Respiratio bona, urina non amplius tincta, pulsus potius molles, scapulæ indolentes, sitis moderata, appetit. Hæsterna ordinantur & ovum rursus forbile.

21mo die. Jam in latere dextro incumbit, urina citrina, absentia omnium dolorum febrisque omnis; urget fames. Pruna cocta atque ovum forbile. Medicina uti heri, nec cataplasmata adhucdum sunt seponenda.

22do die. Præter sensibilitatem in hypochondriis nimiam, sanus. Medicina hæsterna, fomenta inunctionesque, diæta quarta. 23tio evacuans omissum est. 24to ut heri. 25to Dolor ad genu dextrum, fomentum emoll. Diæta tertia. 26to evanuit dolor in genu, surgit æger per dimidiam horam. 27mo jam evanescit sensibilitas illa morbosa in hypochondriis, nihilominus externa remedia continuanda.

28vo. Jam vinum ad libr. unam concessum fuit.—29no Dolet paulisper scapula sinistra, linimentum volatile. 30mo ut heri. 31mo dolor scapulae versus noctem auctus, somnum abripiens, pulsus tamen naturales. Vesicans ad locum affectum.

32do Dolor scapulae perstat eadem vehementia. Porrectum fuit infusum sambuc. cum aceti ammoniacal. unc. una cum dimid. A meridie dolor jam remisit.

33tio. Dolor fere evanuit, continuandum in haustu salino; a meridie dolor nullus. Mixture omissa.

24to Sanus. 35ta Perfectissima sanitate gaudens nosocomium deseruit.

Vir hic dira inflammatione correptus, cacheticam & exsanguem praestulit faciem, attenuatae venae sectiones egregium praestiterunt effectum, nec non & evacuantium virtutem in inflammationibus, manifeste hoc casu confirmatam vidimus.

Methodus alvum in inflammationibus purgandi, antiquitati jam proficua visa est; & saeculo elapso, fere omnes medici virtutem ejus

ejus bene perspexerunt. 16.) Hippocrates quidem in aphor. : XVI libr. VI. dicit. „Pleuritide aut Peripneumonia detento, diarrhæa interveniens, malum”. Sed jam egregius ejus commentator Hollerius, valde restrinxit hanc sententiam Magni Coi, addiditque : „Ex hac sententia colligunt plerique in pleuritide & peripneumonia nullo modo movendam esse alvum. Imo movere possumus & tuto, non quidem medicamentis illis veterum fortibus & agitatoriis : sed cassia, catholico, addita aliqua portione rhabarbari”. 17.) —

HISTORIA XIV.

Peripneumonia.

Vir torosus magnorum assuetus laborum fracturam ossis clavicularis dextri lapide ab alto cadente ante tres annos perpeffus est; sanatum brevi vulnus, sed ab hoc tempore dispnoicus factus. Duos annos post peripne-

16) Senert, medicin. practi. libr. II. pars II. cap. XVI. Riverii opera omnia libr. III. sect. III. Caput II. institut. medic.
17.) Jacob. Hollerii in aphorismos Hippocrat. Commentarii,

neumonia laboravit, methodo antiphlogistica quidem restitutus, remanente tamen, asthma. Ante octo dies absque data causa inopinato correptus fuit horrore valido, subsequente calore, & dolore pungente ab osse claviculari, olim fracto, incipiente, & ad quartam usque costam veram sese extendente; quamquam & spiritus præclusus fuerit & malum de die in diem incrementum ceperit, hoc tamen neglexit æger & nono primum die auxilium in nosocomio imploravit, ubi validam exhibuit peripneumoniam; sed molles (an non a vehementia inflammationis?) tanguntur pulsus, ægerque debilitatem totius corporis accusat; sputa cruda.—Illustr. Frankius comprobavit factam diagnosin: esse febrim nervosam cum topica pulmonum affectione. Ordinatam est decoct. cortic. peruv. unc. novem, liquor anodyn. mineral: Hoffman. drach. dimid. infus. liquirit. unc. tres. Omni bihorio vascul. medium. Vesperi omnia eadem, & sputa jam cruenta — pulsus inconstantes, nunc vibrant nunc collabuntur.

10mo morbi die. Diarrhæa — peripneumonia urget, angitur respiratio & tussis cum sputis cruentis perseverat. Remedia hæsterna, & duo vesicantia ad furas. Vesperi. Exacerbatio valida, suffocatio instat, continuandum in methodo stimulante. —

Imo morbi die. Nox insomnis, jactatio, respiratio infelix, vox quasi abolita, defunt quidem calor urens, tendinum lufus, petechiæ, omnia denique symptomata febrim nervosam concomitantia, nec virium jactura tanta est, nam surgit æger absque ullo incommodo ad alvum deponendam, attamen molliæ atque inconstantia pulsum ductus, illustr. vir non mutavit methodum medendi; insistendum jussit in decoct. cort. adjecto tamen laudano ob diarrhæam urgentem.—Duo vesicantia ad brachia. Vesperi respiratio anhelosa, suspiriosa, facies hippocratica, hac nocte periit suffocatus.

Seçtio cadaveris.

Pulmo dexter arte & tendinosa quasi ligatura cum pleura cohæsit, (in hac nempe parte, ubi æger dolorem persensit) ita ut sine substantiæ læsione divelli non potuisset; lobulus pulmonis dextri per totam substantiam durus atque inflammatus, sed non est illi color, quem in recentibus inflammationibus deprehendimus. — Os claviculare callo concretum — læte rubuit ramus bronchiorum dexter. — Cæteroquin sana omnia fuerunt intestina.

HISTORIA XV.

Febris intermittens legitima.

Si non adfuerant manifesta symptomata saburræ gastricæ, ut ructus ovum patridum redolentes, ventriculi oppressio magna cum nausea ciborum multa, illustr. Frankius parvi faciens linguæ flavedinem, amarorem oris, albugineam flavam &c. (quæ omnia soboles ipsius febris esse possunt) experientia ampla multorum ductus annorum, statim cum cortice jugulavit febrim intermittentem, & omnes iterum mirati sumus sagacitatem viri hujus egregii; nam non unum horum malorum sequi vidimus, de quibus tam multum medici loquuntur. Ipsemet enim multos sic curatos postea vidi, integra fruente valetudine. En primum exemplum!

Vir robusto cum corpore feбри intermittente correptus ad nos venit. Ante aliquot annos hæmoptoe laborabat, ab hoc tempore pectoris angustia tussisque remanebant, nec non & debilitas totius corporis. Annum post, quartana ei obvenit, cum cortice perfecte fugata. Nunc jam ab octo diebus quotidianos patitur insultus febriles, calorem, quem frigus præcedit, sequente autem sudore auroram versus. Sputa prodeunt alba, tenacia;

cia , præcipue matutinis horis. Timuit illust. Vir , ne sub larva hujus intermittentis lateat suppuratus pulmonum status , cum jam morbi pectoris prægressi sint , hinc non ausus est corticem porrigere. Decoct. emoll. nil aliud. — Altero die quoque , cum insultus redierit iterum , nondum certus de hujus intermittentis natura , quamquam efficacia corticis in quartana prægressa tam manifesta fuerit , nil quam decoct. emolliens exhibuit.

Tertio autem die præscripsit. R̄. pulver. cort. peruv. unc. unam, divid. in duodecim partes æquales. Omni bihorio unam dosin. Postquam æger hos pulveres per duos sumferat dies , jam non rediit insultus , continuabatur hujus usus , donec uncias quatuor corticis (qualis dosis illustri Frankio in regularibus febribus fere semper suffecit) consumferat , & sic sanus nosocomium deseruit.

C O R O L L A R I U M XI.

Febris subcontinua Tertii.

Juvenis medicinæ studiosus 6to Aprilis ad nos venit cum febre nervosa continua remittente (sic saltem visa); aderant aurium suffurrus , sapor depravatus , pulsus celeres atque

que debiles, exacerbatio vespertina, urina turbida cum sedimento lateritio — remissiones manifestæ, cephalæa urget, hæmorrhagia autem narium, quæ septimo morbi die subvenit, magnum attulit capiti levamen. Medicina ex decoct. cort. cum rad. polygal fenekæ æger ad 17um Aprilis usque usus est, absque conspicua euphoria, febris pertinax; sed hac die apparuit vera intermissio, nocte subsequente rediit subsultus, nunc manifesta febris natura! Adjecit illustr. Professor decoct. cort. pulverem corticis ad unc. dimid. & 19no Aprilis paroxysmus jam mitior; 20mo nullus & 23tio Aprilis sanus ad sua studia rediit.

HISTORIA XVI.

Tracheitis cum febre nervosa.

Puella fibra nimis irritabili atque ingenio multo prædita, 7mo Maji perfrigerium perpeffa, tensionem in musculis colli percepit; deglutitio quoque fuit impedita; gargarisma emmolliens adhibuit. 8vo Maji idem. 9no paululum melius, sed denuo auræ frigidiori sese exposuit, cantuque fatigavit guttur; mox dolorum incrementum! Cynanche apparuit laryngea, respiratio difficilis, jactatio, suffocationis metus, deglutitio fere abolita. 10mo in clinicum suscepta, de summo tra-

cheæ dolore conquerens , si inspirare conatur ; sublimi anhelitu auram captat misera , & omni momento suffocatio instat , pulsus molles , debiles atque celeres ; creberrimus tendinum lusus , & omnia signa febris nervosæ : hinc mox decoct. cortic. , & pulveres ex moschi gran. tribus cum sachar : scrup. uno præscripti fuerunt. Vesicans intra scapulas & cataplasma emmollientia. — Vesperi symptomata aucta , vesicans circa collum , vapores ex aqua tepida ad internas partes loci affecti , cum deglutitio fieri non possit , clysmata ex decoct. cort. saturati unc. quatuor.

IImo paululum melius , continuandum in hesternâ methodo. — Vesperi exacerbatio , sudor autem nocte erumpens levamen attulit.

I2mo. Respiratio levior , sed deglutitio magis impedita , pulsus , qui antea diffluentes fuerunt , nunc jam insurgunt (diffluentem vocat illustr. Frankius illum pulsum , qui sub tactu nullam resistantiam exhibet , sed sese in latum expandit , uti aqua sub digitis diffluit , si tangatur ; videtur hujus pulsus conditio ab amissâ irritabilitate atque contractilitate arteriarum provenire , ubi jam nil amplius quam cordis vis adhuc sanguinem in

vasa protrudit) cum ergo res in melius vergat, continuandum in indicatione hesternâ. — Vesperi tamen exacerbatio.

13tio. Oppressio pectoris, respiratio frequens, sanguinea sputa sine tussi, trachea sana, pharynx liber, videtur nunc malum bronchia occupasse, lypothomiæ hinc inde. Pulsus debiles. Ordinatum fuit decoct. rad. polygal. fenek. ad drach. tres in aqua commun. libr. una. Pulveres moschi ad gran. tria, cum scrup. uno sachar. alb. Clyster, & vesicans intra scapulas. — Vesperi omnia eadem. Sudor per noctem.

14to. Pectoris oppressio imminuta, febris fere nulla. Trachea sana. Infus. sambuc. Cum alvus jam a quatuor diebus non respondeat, clyster purgans ex sale amaro cum manna ordinatum fuit.

15to. Bene se habet, alvus clausa, clyster hesternus repetendus. 16to. Bene habet, alvus nulla, injectio iterum hesternâ. 17mo. Alvus prodiit, convalescit. — Vesperi recruduit paulisper gutturis malum, accepit. Chamom. infus. cum liquor. anodyn. Hoffman. guttis quindecim. Mox cessavit. 19no. Sana domum petiit.

Di-

Dirus fuit morbus, inflammatio vehemens, attamen ob febrim nervosam hanc cyananchen concomitantem, illustr. Vir, experientia fretus, ad roborantia confugit, & cito & jucunde restituta fuit ægrota.

Vidimus apud hanc puellam, anginam in peripneumoniam abiisse, absque illo damno, quod Medicinæ Pater in aphorismis consignavit. 18.) Videtur ad anginam potius cum feбри inflammatoria incedentem, revocandum esse hoc effatum magni Coi. — —

Non debemus confundere hanc cyananchem cum illa, quam Boerhavius sub nomine anginae suffocativæ describit, & de qua dicit: histericis hypochondriacisque solitam esse; quod etiam Switenius confirmat, qui evacuantium usum hoc in morbo damnat. 19.) Nam primo, in hac, nec tumor nec rubor apparet, quod manifeste in nostra ægrota vidimus 2do. Uti recte Boerhavius monet, abit reditque, nostra autem, constans sistebat malum. 3tio febris abest, & solummodo insultus tempore accelerantur pulsus, continua autem febris laborabat hæc puella. 4to. In angina suffoca-

18) aphorism. X Sect V

19.) Switænij Comment. in Aphorism. Boerhavi. §. 818.

cativa , perſæpe volatilia ad nares admota jam totam abſolvunt medelam , cum angina , quam coram habemus , ſeriem medicamentorum poſtulaverit. —

COROLLARIUM XII.

Hepatitis cum febre nervoſa.

Puella diris correpta doloribus in hypochondrio dextro & magno febrili inſultu, 4to morbi die noſocomium petiit ; ab alio medico ſecta fuit vena & cataplaſmata emollientia adhibita ; veſperi ad clinicum delata , propter cruciatus enormes , iterum ſanguis miſſus fuit , cruor abſque cruſta lardacea , 5to morbi die mane ab illuſtr. Frankio viſa , exhibuit omnia ſigna hepatis affecti , ſere convulſa ob doleres , attactum jam a longinquo fugit nec brachium nec pedes movere poteſt , ejulat ; ſed pulſus molles , celeres , contorſio faciei , & vires proſtratae. Mox ad methodum roborantem confugit vir egregius , præcipue moſchum ad gran. tria cum ſcrup. uno ſach. omni bihorio porrexit , clysmata & cataplaſmata ſic dicta emollientia ad latus affectum ; ſic jam quinta die liberata a morbo , lectum deſeruit. Paulo poſt ad ſuos rediit ſana.

HISTORIA XVII.

Peripneumonia.

Juvenis 17 annorum, fere semper sanus, ante quatuor dies frigore calore & pectoris oppressione cum dolore in latere dextro thoracis correptus fuit, fuinto vero theato potu dolorem disparuisse asserit. Altero die 13tio Junii rediit denuo insultus cum cephalæa & dolore sæviente in pulmone dextro, multam aquam gelidam hausit, ad sedandum æstum; infecuta sunt sputa cum multo sanguine mista. 14ta Junii malum perseveravit, sputa autem rariora non cruenta. 15to Junii ad scholam practicam delatus exhibuit: oppressionem magnam in pectore, dolorem pungentem in pulmone dextro, præcipue in lobulo superiori, respirationem tussi multa interceptam, si in latus dextrum se convertere conatur, statim angitur spiritus, tussisque vehemens insequitur. Thoracem angustum exhibet atque male formatum. Lingua est sicca, sitis intensa, urina profunde tineta, alvus liquida, nocte placide deliravit. Quis non ex hisce signis concludere potest, diram pulmones tenere inflammationem? & re vera, sic facta est diagnosi! attamen ob mollitiem, irregularitatemque pulsum (quod ex impedito sanguinis per pulmones circuitu derivari

potest , & ideo in diris peripneumoniis non rarum est) ob parva illa deliria nocturna , (quæ in veris inflammationibus viderunt & Stollus & alii multi , præcipue apud juniores) statim methodus roborans & stimulans arrepta fuit ; accepit infusum polygalæ senek. cum liquiritiæ infuso ad unc. tres. Fomentationes emollientes ad latus affectum. Vespertina exacerbatio magna , nil in methodo mendendi mutavit.

16to Junii. Somnus non multus , deliria parva noctis tempore , caput hodie temulentum , sitis perseverat , respiratio mala , oppressio magna , silet quidem paulisper lateris dextri dolor , sed exasperatur sub quavis inspiratione profunda , alvus fluida bis mota , pulsus valde frequentes , molles , calor urens. Medicina hesternæ continuanda. — Vesperti , delirat , symptomata matutina aucta ; adjectum fuit decoctum cortic. ad polygalæ infusum. Fomenta hesternæ , nec non & vini libra una pro potu. —

17mo Junii. Respiratio infelix , conqueritur æger de igne violento in pectoris cavo , pulsus irregulares , cutis arida , calor urens , tussis multa dolorifica , sputa nulla. — Medicamenta hesternæ.

Vesperis. Calor magnus, urens, caput temulentum, lingua & cutis sicca, hinc inde tendinum lusus, pulsus admodum frequentes ita ut vix numerari possint. Continuum in medicina & iterum vini libr. una. Duo vesicantia ad furas. Hac nocte periit. —

Sectio cadaveris.

19no Junii publice facta est: Thoracis cavum angustum, nam hepar ad quintam usque costam veram ascendit. Pulmo dexter hinc inde cum pleura concretus, lobus superior pulmonis dextri, summa phlogosi correptus, cum caeteris lobulis hujus lateris arte concretus & dissectus compactam obtulit substantiam, hepatis cocti adinstar in aqua fundum petens, Pleura lateris dextri non inflammata — sed materie puriformi undique oblecta. Pulmo sinister collapsus nec vestigium phlogoseos adfuit. Pericardium aqua multa repletum; cor minime inflammatum, interna bronchiorum membrana, materie puriformi repleta. Caeterum, omnia sana.

HISTORIA XVIII.

Dolor hypochondrii dextri.

Ancilla 25 annorum, robusta, virili vigore gaudens, fere semper sana, 19no Maji, postquam largiorem copiam brassicæ conditæ cum multa carne suilla fumata comederit, vesperam versus horripillatione cum calore alternante atque dolore circa lumbos correpta fuit, dolor mox ad hypochondrium dextrum adscendit, & spiritum difficiliorem reddidit; accessit altero die cephalæa, ciborum fastidium, amarities oris, vomituritio & vomitus parvus. Sic 21mo Maji clinicum petiit. Rubet facies, sitis urget, fastidit ciborum nomen, dolet hepatica atque epigastrica regio, attactumque fugit, anxia est respiratio, in nullum latus propter dolorem sese convertendi potestas; alvus clausa; pulsus non multum a naturali differt, calor naturalis, debilitas nulla. Nescio quare hunc morbum absente Professore pro febris nervosa cum topica pectoris affectione declararint? — — Adhibuerunt decoct. cortic. cum infus. polygal. Fomenta emollientia & clyster emolliens.

22do Maji. Dolor atrox omnem fugavit somnum, urgent hesternæ symptomata; ali-

aliqua tensio in pulsu, vigent corporis vires; morbum ergo illustr. Frankius, pro rheumatica affectione declaravit, & febrim quæ hanc comitatur, symptomaticam salutavit; præscripsit unc. duas mannæ, salis amari unc. unam, solve in aquæ unc. novem; sensim sensimque sumendum. Clysmata emollientia, & fomenta emollientia. — Post meridiem. Nihil debilis fuit hæc mixtura, alvum nullum sollicitavit, oborti sunt magni dolores colici; dolet hypochondrium dextrum, abdomen multis flatibus tensum, pulsus sub hisce ærumnis insurgunt, sitis magna. Porrecta fuit sequens mixtura, ex pulpæ prunor: unc. duabus, cremor. tart. drach. sex solve in aquæ commun. unc. novem omni bihorio vascul. clysteres repetendi, donec alvus moveretur; hoc facto, dolores mox cessarunt. Sed insecuta est nox non tranquillior hesternæ, sudor undique manavit.

23tio Maji, quinto morbi die. Dolor nunc & hepar ipsum occupavit, nam & scapula & femur dextrum in consensum trahuntur; pulsus fere naturales, alvus non respondet; (quid erat nunc indicatio? credo, nisi omnia me fallunt, in usu eccoproticorum insistendum, cum jam una depositio, tam insigne attulerit levamen! sed illustr. Frankius nervosam timens) præscripsit, infusum

polygal. ; ad latus affectum vesicans. Re vera, post meridiem dolor in latere dextro multum imminutus, sed sævit in ventriculi regione adeo, ut loquelam respirationemque impediat, attamen pulsus, nisi sub vehementia insultus, fere naturales, alvus clausa, madet cutis sine levamine; nunc dixerunt morbum esse spasmodicæ indolis, & mixturam ex aqua menthæ, cum liquor. anodyn. Hoffman: scrup. duobus & laudan. liquid. guttis quindecim præscripserunt, alvum enematibus sollicitabant, & vesicans ad regionem epigastricam applicabant. Infecuta est nox tranquilla. —

24to Majii. Recruduit dolor in hepatis regione, evanuit in epigastrio; urina cum sedimento lateritio, profunde tincta; pulsus atque corporis calor naturales. Continuatum in mixtura antispastica. Post meridiem ægra de calore aucto, somnolentia multa, & siti continua conqueritur; omiserunt hinc mixturam, sed roborandi causa (cum talibus non egeret) aquæ libr. tres spirit. vini unc. duas & mel. unc. unam præscripserunt. — Infecuta est nox summe inquieta, insomniis multis, atque dolore multo in hypochondrio dextro, ægra vexata.

25to Maji. Urinam excreturæ, lypothomia obvenit; pulsus celer & parvus,
nunc

nunc de artuum dedolatione summa conquiritur, alvus clausa, appetitus dejectus; propinavit illustr. Frankius, decoct. cortic. unc. novem, liquor. anodyn. Hoffman. scrup. duos, tinctur. anodyn. guttas quindecim infus. liquirit. unc. tres; balneum tepidum; potum hesternum atque enema. Post meridiem. Sudavit multum in balneo, cum euphoria; appetitus nullus; alvus clysmate semel mota, pulsus elevatiores; sitis urget. Abhorret potum spirituosum, hinc omittendus & continuandum in cæteris.

26to Maji. Sudor somnum impediēbat, prorumpebant menstrua, functiones vitales rite procedunt; decubitus in utrumque latus facilis, flavet albuginea, appetitus in acida infurgit, urina valde tincta, continuatur hesternæ medicina. Cum autem vesperi hanc summopere abhorreat, pristinam antispasticam mixturam sine laudano accepit. Nox turbata somniis terribilibus, & ob anxietatem circa præcordia (unde hæc anxietas?) dormire nequivit. — Sudor multus.

27mo Maji, anxietas præcordiorum, dolor tam dextri lateris, quam coxæ adauctus, appetitus ex integro abactus — ad hesternam mixturam gutt. decem tinct. anodyn. adjectæ fuerunt. Alvus enemate sollicitanda,
cum

nam ægra asserit , se semper post alvi dejectionem , magnum perferre levamen. Vespere alvus educta — levamen anxietatis ; lingua nunc purior , sitis autem urget , insurgit appetitus. Continuanda mixtura.

28vo Bene se habet , mixtura omissa , diæta quarta.

29no Cardialgia. Mixtura antispastica , & alvus clystere movenda.

30mo versus vesperam recrudesce dolores præcipue ad lumbos. Mixtura antispastica repetenda.

31mo Lingua quidquam impura ; appetitus viget. Pustulæ valde prurientes in brachiis pedibusque erupere. Hæsterna medicina.

1mo Junii. Dolor lumborum. Linimentum volatile cum camphora.

2do Junii. Devoravit clandestine pomæ aliqua cruda ; nunc dolor lumborum auctus , flatulentia , anxietas circa præcordia , cardialgia , tristitia , dedolatio artuum , lingua spurca , pulsus naturali frequentiores , debiles , vires dejectæ. (Cum causâ redeuntis hujus morbi nondum patefacta fuit) illustr. Frankius

kus iterum febrim asthenicam pertimescens decoct. cort. unc. novem cum liquor anodyn. Hoffman. drach. una præscripsit; nec non & linimentum volatile. Alvus clysmate solvenda, & diæta tenuis. Vesperi. Post assumptas duas doses hujus decocti, ob fastidium medicamenti, vomuit ægra cibos indigestos cum materia glutinosa, summe acida atque dentes obtundente (bilis Stollii); Insecutus & febrilis insultus, atque nox insomnis, ob ossis sacri dolorem & cardiæ oppressionem.

3tio. Caput temulentum; lingua impura; febris nulla — cutis perspirabilis. Præscripta fuit, mixtura antispastica cum laudan. liquid. gutt. quindecim, diæta tenuis.

4to Omnia in melius, appetit acida. Diæta tertia.

5to. Cum dolores in lumbis nondum ex integro fugati sint, ordinatum fuit: pulvis doveri ad gran. duo cum sachar, scrup. uno omni trihorio sumenda talis dosis. Diæta hesterna.

6to. Ob eandem causam, balneum.

7mo

7mo. Insistendum in usu pulveris doverti. Sic continuabatur ad 13tium usque Junii, ubi tandem 26to morbi die curata, nosocomium deseruit.

Illustr. Frankius, summopere nitens, medicinam ad simplicitatem revocandi & undique indubitata veritatem in hypothesis locum substituendi, jure spernit nimis scrupulosam indagacionem in morborum causas, cum plerumque obscura premantur nocte, & in hoc, quemadmodum in pluribus iterum assentit Friderico Hoffmanno dicenti: „Quisque, qui rationalem medicinam profitetur, clamabit, causas morborum removendas & ob id, apta remedia invenienda esse; sed sicuti in genere id recte dictum est, ita postmodum in applicatione miras hallucinationes & ingentes errores animadvertimus &c.” 20.) Sed cum manifesta hic fuerit morbi causa, nescio, quare illustr. Vir tam cito methodum evacuantem, quæ jam levamen attulit, deseruerit; ad aliam festinans, quæ non adeo conduxit ægrotanti, ut ex morbi historia videndum & quæ (ut videtur) morbum in longum traxit. An non celebris

G

no-

20.) In dissertatione de recta & simplicissima naturæ medendi methodo.

noſter Profeſſor ipſe medelam damnavit, quæ ſola circa ſymptomata verſatur? 21.)

Quod ad lumborum dolorem ſpectat, quem noſtra ægrota per totum fere morbi decurſum, perpeſſa eſt; quamquam hunc toties hoc anno cum feбри nervoſa incedere viderimus, attamen poſſe quoque ſaburræ gaſtricæ ſobolem eſſe nemo negat; & jam medicinæ pater ſolummodo hunc in acutis damnat, qui ſine manifeſta cauſa ſupervenit, dicens: „lumborum dolor nulla ex
 „ cauſa manifeſta crebro revertens, ſignum
 „ eſt morbi terrifici.” En verba ſummi Baglivii: „In lumbis aliquando afficitur
 „ muſculus pſoas, quandoque ren; muſcu-
 „ li externi, & frequenter meſſenterium,
 „ hunc lumborum dolorem vitio meſſenterii
 „ in aere Romano in ægris almæ urbis fre-
 „ quentem, & valde familiarem obſervavi.
 „ In hac urbe nulli morbi tam copioſe reg-
 „ nant, quam morbi meſſenterii ex reple-
 „ tione, congeſtioneque putris cacochiliæ,
 „ crudorumque humorum in ejuſdem glan-
 „ dulis pendentes; & quoniam meſſente-
 „ rium forti ligamento alligatur lumbis in
 „ medio eorum, nil mirum, ſi meſſenterium
 „ af-

21.) Legi meretur Friderici Hoffmanni Diſſertatio de prudenti medicamentorum continuatione. —

„ affectum , Inmborū morbos mentiatur.”
 Et paulo inferius: „Ex longa alvi suppres-
 „ sione, vel alvo præter morem retardata,
 „ ex sapore linguæ mutato, levi inappeten-
 „ tia, gravitate totius corporis, quando
 „ certior redditus sum dolorem lumborum
 „ a repletionē mēstenterii pendere, clyste-
 „ ribus, & fomentationibus ventris, cura-
 „ tionem incipio, deinde purgantibus ab-
 „ solvo, ita paucos post dies dolorem au-
 „ fero; dolorem quidem non lumborum,
 „ sed vere mēstentericum, quod velim ut
 „ semper præ oculis habeant medici, ne de-
 „ cipiantur.” Vid. praxeos medicæ liber. I.

HISTORIA XIX.

Ascites.

Vir 52 annorum ante sex menses tertia vice hydrope correptus fuit, intumuerunt pedes; urinæ parciores, crassæ, turbidæ cum sedimento puriformi; intumuit scrotum & venter in magnam crevit molem, sic nosocomium petiit, exhibens pulsum febrilem, ascitam formatam, corpus macie tenuatum, sudoresque nocturnos. Causam hujus mali ab habitaculo humido derivat. Cum adeo jam provectus sit morbus, in paracenthesi sola adhucdum malorum levamen sperandum

est ; hinc facta fuit , aquæ viridescentes ad 35 libras effluxere ; altero die melius se habuit , barborygmata multa ; detumuit post abdominis paracenthesin scrotum , sed obscura adhucdum latet fluctuatio in ventre , urinæ parcæ , debilitas magna , pulsus celeres ; præscriptum fuit :

℞. Decoct. cortic. peruv. unc. novem ,
oxymel. squilitic. unc. unam , omni
bihor. vasculum medium.

3tio die ; cutis sicca pargamenæ adinstar (symptoma , quod illustr. noster Frankius valdeopere damnat in hydrope) , cætera uti heri. Medicina hesternæ.

4to & 5to die augetur ventris moles ;
medicina eadem.

6to dolores vagi , nunc ad costas spurias nunc ad abdomen ; nova aquarum collectio in ventre , urina admodum parca , tentata fuit herba digitalis purpurea :

℞. herb. digital. purpur. gr. I. sachar. alb.
serap. unum. misce fiat pulv. matæ
ac vesperi talis dosis.

7mo urinæ paulisper auctæ ; dosis herbæ digitalis ad granum unum & dimidium.

8vo crescit abdomen, urinæ parca ; dosis digitalis ad grana duo.

9no iufigne aquarum incrementum in ventre, urina pauca ; conqueritur de visus obnubilatione & ardore faucium ; utraque hæc symptomata digitali herbæ imputanda sunt, hinc hoc remedium sepositum fuit, & loco illius accepit fequentem mixturam :

R_x. gum. amoniac. drachmas duas, oxy-
mel. simpl. q. s. ut solvantur ;
adde

pulp. squillæ marinæ recent. gran.
XV. liquor. anodyn. mineral. Hoff-
mann. gutt. XV.

D. S.

Omni bihor. duo cochlearia.

10mo die ; ter alvum deposuit, con-
tinuanda mixtura.

11mo die ; cutis sub poplite disrupta
est noctis tempore, prodiere aquæ multæ ;
medicina hesternæ.

12mo. Anasarca scroti & penis, ita ut
fere

mingere nequeat æger , magna est ventris moles ; iterum ad paracenthesin confugit illustr. Frankius & mixturam cum liquore anodyno Hoffmann. contra lypothomias præscripsit. Eductæ fuerunt 44 libræ aquarum. Levamen perferensit æger. —

13tio. Dolores ventris , pulsus exiles ; cataplasmata emollientia & mixtura antispastica.

14to. Debilitas summa , hinc inde jam fatalis ille singultus. Sic symptomata lethifera de die in diem increverunt ; lenia deliria , singultus frequentes , dolores ventris multi , facies hippocratica ; ante mortem autem dolores remiserunt & mens rediit ; sic 23tia die postquam ad nos venit , miseram efflavit animam.

Cadaver exhibuit , omnia intestina gangræna correpta & inter se concreta ; nec non & pseudo membrana totam hepatis superficiem obtegit — ob fœtorem enormem anatomicæ disquisitiones ulterius persequi nequivimus.

HISTORIA XX.

Peripneumonia cum feбри nervosa.

Mulier 29 annorum, bene nutrita, ante tres annos hæmoptoe gravi per undecim hebdomadas durante, laboravit; viginti sex venæ sectionibus & cætera methodo antiphlogistica, morti erepta fuit. Insecuta est febris intermittens tertiana, cortice peruviano perfecte fugata. Anno elapso rediens tertiana, iterum præclaro febrifugo devicta fuit. Sana ab hoc tempore vixit, donec ante octo dies correpta fuerit colico dolore mox evanescente & in pulmonibus sedem figente; oborta est oppressio magna in pectore cum multis sputis cruentis & sapore dulci, antequam prodierint; alternarunt cum frigore calores, & semper exacerbationes vesperam versus; sic nosocomium petiit, ibidemque venæ sectionibus multis & methodo antiphlogistica tractata fuit absque levamine. Sanguis nunquam in hac ægrotâ crustam exhibuit lardaceam, sed potius solutus apparuit.— Sic 20mo Junii ad nostram scholam practicam delata fuit, ubi sequentia symptomata obtulit: respiratio est anxiosa, dolor punctorius in latere dextro, in sinistrum latus obtusissimam multam, vehementem, dolorificam, se convertere nequit; prodeunt sputa multa sanguini-

guinea & verba ob spiritum præclusum interrupta; facies est inflata, rubra & oris sapor dulcis. Vires prostratæ jacent, dedolatio artuum summa, pulsus celeres, parvi, debiles; Indunt admodum tendines atque cutis urit. Nemo non vidit, pulmones in hac ægrota valde opere affectas esse; sed quia vires, pulsuum ratio atque cætera symptomata pro nervosæ febris indole dimicant, illustris noster Frankius, non habito respectu ad sputa cruenta dolorem pungentem atque magnum pectoris angorem, mox ad decoctum corticis cum infuso polygal. fenek, confugit; clyisma emolliens.

Vesperis. Exacerbatio magna, spiritus admodum celer & brevis. Pulveres ex moschi grano uno & dimidio cum sachar scrup. un. omni bihor. 1, ordinati fuerunt. Insistendum simul in corticis cum polygala decocto.

21mo Junii. Nox infomnis, hodie oppressio magna, ejulat multam & anxium ducit spiritum, nunc dolor punctorius in lævo latere, subsiliunt frequenter tendines, pulsus irregulares, & responsio admodum brevis. Pulveres ex moschi gran. tribus cum sachar. scrup, uno omni bihorio. Continuandum cum decoct. corticis; vesicans ut rubefaciens ad latus sinistrum. Vesperis pulsus paululum ele-

vati, pulmones autem summopere obruti; pulveres moschi ad gran. sex, & dosis polygal. aucta ad drach. tres in decocto corticis. Vesicans ad latus dextrum.

22do Junii. Remisit dolor post vesicans; dormivit per aliquot horas; nunc subsultus tendinum minus numerosi, non adeo celer est pulsus, nam prima vice hodie numerari potest, & elevatior est hesterno. Respiratio autem est læsa, & sputa multo cum sanguine mixta. Tremunt superiora labia. — Continuandum in omnibus. Vesperi vesicans ad latus sinistrum ob dolorem punctorium; in cæteris insistendum.

23tio Junii. Fere per totam noctem quiete dormivit, tussis nunc mitior, punctorius dolor, sine tussi non amplius adest, decubitus in sinistrum latus facilior; pulsus autem adhucdum irregulares, & respirationis opus difficile, sputa sanguinolenta. Medicina eadem. Vesperi. Respiratio levior, sputa non adeo tincta; concessum fuit agræ vinum.

24to Junii. Recruduit dolor punctorius in latere sinistro; accusat calorem internum, abdomenque paulisper dolet, sudor profusus per totam noctem, sensus dulcedinis in ore, pulsus exiles, manuum tremores & tendinum subsultus; exhibitum fuit: decoct. cort. unc.

novem, camphor. drach. dimid. syrup. simplic. unc. una. Omni bihorio vasculum. Dein moschi gran. sex, sachar. scrup. unum, m. f. pulv. pro dosi. Omni bihorio. Vesicans ad pectus, fomenta emollientia & enema. Vesperi alvum non deposuit, continuat abdominis dolor, symptomata peripneumoniam paulisper remiserunt, sapor oris ad amarum potius accedit. — Enema repetendum in cæteris continuandum.

25to Junii. Sputa pauca sanguinolenta, somnus bonus, peripneumonia non adeo urget, tussis rara; pulsus autem debiles. Continuandum in omnibus, præter quod pulveres moschi omni trihorio sint porrigendi. Vesperi exacerbatio manifesta, dolor ad hepatis regionem usque extensus. Repetatur medicina & vesicans ad hepaticam regionem.

26 Junii. Somnus inquietus, dolor in dextro latere multus, tussis crebra, cephalæa, pulsus exiles. Ordinatum fuit, decoct. corticis saturat. unc. novem, liquor. anodyn. Hoffmann. drach. una; Pulveres ex mosch. gran. sex cum sachar. scrup. uno. dein enema ex decoct. cort. saturat. unc. sex; camphor. mucilag. subact. drach. una. Linimentum volatile ad hepaticam regionem & ad dextrum latus. Vesperi. Manifesta remissio. —

27mo. Junii. Perdurat symptomatum remissio; in omnibus ergo continuandum. Recruduerunt vesperi autem omnia symptomata, & nox infecura inquieta.

28vo Junii mane bene habuit, methodus medendi eadem. Vesperi aliqua exacerbatio. Somnus autem bonus.

29no Junii. Mane bene se habet. Ægra pertasa curæ nosocomium deseruit, nulla amplius medicamenta adhibuit, & paulo post pinguem vidi hanc sceminam, integra fruentem valetudine.

En iterum magnum exemplum! Hæc scemina dira laboravit peripneumonia, symptomata culmen ascenderunt! oppressio pectoris magna, sputa cruenta multa, dolores punctorii in dextero sinistroque latere vehementes, tussis crebra, rubor faciei intensus, nec non & ante tres annos hoc morbo afflicta, multis venæ sectionibus restituta fuit; attamen ob febrim nervosam, quæ hoc malum comitata est, egregius noster Frankius methodum roborantem stimulantemque arripuit, & brevi hæc mulier ex orci faucibus erepta fuit. Jam Baglivius dixit; „Plura
 „ quæ captum nostrum superant, contem-
 „ nenda non sunt, sed sapientiæ pars erit,
 „ dum

„ dum variam illorum naturam per ratioci-
 „ nia attingere non possumus ; effectus fal-
 „ tem exterius apparentes diligenter notare,
 „ & exinde præcepta ad praxim determina-
 „ re.” 22.)

HISTORIA XXI.

Febris tertiana simplex.

Puella constanti gaudens sanitate Hungariam petiit, ibidem feбри laboravit intermittenti, venam sibi secari iussit proprio Marte, febris vehementior; cortice denique fugata; sana postea vixit, donec saltando nimis calefecerit corpus; febris oborta, venam aperuit chirurgus, rediit febris intermittens; sub solventium usu insultus fortiores reddebantur, jam adfuit œdema pedum; cortex iterum febrim jugulavit, sed puella metuens œdema pedum, idque cortici imputans, hoc medicamentum rejecit. Recruduit intermittens febris & in tertianam duplicem mutata. — Nunc faciem præ se ferens cachecticam, pedes tumentes, atque tumorem magnum in liene, auxilium in schola practica Igno Junii quæsit. Viget appetitus; attamen non desunt vomituritiones.

Mox

Mox illustr. Frankius diagnofiu formavit :
 eſſe febrim intermittentem ſimplicem , &
 quamquam tumor lienis nobis ſuſpicionem
 de infarctu relinquat , attamen non raro hoc
 a febris ipſa oriri poſſe nemini non notum eſt ;
 hinc ℞. decoct. corticis ſaturat. uuc. novem ,
 pulver. cort. drach. tres , aquæ cinamom. unc.
 duas , omni bihorio vasculum. Diæta quarta.

20. Junii. Oppreſſionem ventriculi accu-
 ſat , jam nimis debilis eſt ventriculus ad
 perferendum corticem in ſubſtantia ; ergo
 nil quam decoct. cort. ſaturat. porrectum
 fuit cum liquor. anodyn. mineral. drach.
 dimid. omiſſo pulvere corticis.

21mo Junii. Infultus non rediit ; non
 evanuit ventriculi oppreſſio , tumet magnope-
 re lien , decoct. cort. ſimplex. Linimentum
 volatile ad latus tumens. Decoct. reſolvens
 pro potu.

22do Junii. Nec veſtigium paroxyſmi ,
 oppreſſio nulla , dolet paulisper lien attactu ,
 alvus naturalis. Continuandum in omnibus.

23tio Junii. Diſparuit pedum œdema ,
 febris veſtigia nulla , detumefcit manifeſte
 lien , viget appetitus , urinæ multæ (lotii
 magna copia ſemper bonum promittit exitum
 in intermittentibus). Continuandum in omnibus.

24to Junii. Lien quidem prægrandis est (quod forsitan in vita perdurabit), attamen non adeo tumet, & attactum jam optime fert. Cum ergo febris penitus cessaverit, non amplius in febrifugi usu insistendum est; videndum tamen an non antispastica cum extracto taraxaci, aliquid in tumorem agant. Hinc mixtura ex aqua menthæ cum extracti taraxac. unc. una, & liquor anodyn. scrup. duobus præscripta fuit.

25to Junii. Bene se habet, sana, nec non & lienis volumen de die in diem inminuitur. Sic 26to & 27mo & 28vo curata a febre, nosocomium reliquit. Postea sanam hanc puellam vidi.

Plura habuimus exempla, ubi cum febris intermittente pertinaci, tumorem alicujus visceris in nosocomium attulere, & sub usu corticis non solum cito febris cessavit, sed etiam tumores pro maxima parte disparuerunt; idem illustr. Stoerkius in anno medico contendit; „Vidi, dicit egregius vir, pluribus „vicibus non tantum febrem fugatam, sed „& continuato usu corticis peruviani, omnem tumorem esse dispulsum;” & Burserius in tractatu de febribus intermittentibus §. CX-XXII. „Non ergo audiendi sunt imperiti „quidam homines, qui multis de causis præ-

stax-

„stantissimum hocce remedium criminantur, ne-
 „que fides habenda vituperationibus quorum-
 „dam medicorum, qui ex præconceptis opi-
 „nionibus de eo iudicium tulerunt.” Et
 paulo inferius. „Non obstructions, non
 „infarctus progignit, & si qui a febris ip-
 „sa imprimis diuturniori geniti fuerunt, eos
 „paullatim resolvit & referat.”—

HISTORIA XXII.

Febris nervosa stupida.

Fœmina 28 annorum, fere semper sana,
 ante sex dies absque data causa horrore obru-
 ta fuit, inscutus calor atque artuum dolores,
 mox autem evanuit insultus, melius se habuit,
 nox bona. 2dò die iterum horror, cephalæa,
 sitis, calor, matutino tempore; omnia hæc
 symptomata evanuerunt versus meridiem, sur-
 rexit; nocte, inscutus largus sudor. 3tio
 die, redierunt hesternæ symptomata, & per
 totum diem durarunt. 4to die, omnia in sta-
 tu hesterno, accesserunt & vertigo & lypo-
 thomiæ, dum sese in lecto erigere vellet.
 Exacerbatio vespertina manifesta. 5to die
 ad clinicum delata exhibuit: cephalalgiam,
 aurium susurrum, dedolationem artuum,
 amaritiem oris, ructus inanes, vomitritio-
 nes & linguam mucosam. Abdomen est mol-

le & respiratio facilis. Sed dolor magnus in spina dorsi — pulsus celeres, molles cum tendinum lusu. Cum manifeste morbus sit indolis nervosæ, decoct. cortic. unc. novem præscriptum fuit. Vesperi calores aucti fuere, pulsus magis elevati, atque lingua sicca; absente Professore adjectus fuit scrupulus camphoræ decocto cortic., & enema ex decoct. cort. cum camphor. drach. una, porrectum fuit. —

6to morbi die. Nox inquieta, deliravit per vices, inscia alvum in lecto deposuit, dolor ad os sacrum, qui sese ad abdomen extendit, attactum respuens, calor urens; pulsus tensus & sat fortis; rejecit illustr. Frankius medicinam heri vesperi præscriptam, dicens, abstinendum esse a nimio stimulo in foemina admodum irritabili; decoct. cort. simpl. cum mucilag. gummi arabic. ordinavit, nec non & clysmata emolliens. Vesperi prodit fluxus menstrualis (en confirmata verba divini Senis: lumborum dolor sine causa veniens, hæmorrhoidum vel mensium signum est) & quidem octo dies ante solitum tempus (tales hæmorrhagias in febre nervosa illustr. noster Professor non amat, & jam hoc anno fluxum menstrualementem in hac febre sinistro cum eventu prodire vidimus); evanuit lumborum dolor, pulsus inconstantes. Medicina eadem

& duo vesicantia ut rubefaciencia ad furas. Versus horam decimam, pejus se habuit, & respiratio paulisper anxiosa fuit. Iterum absente Professore, camphoræ scrup. unus decocto corticis adjectus fuit & vesicans ad pectus. Nox infecuta admodum inquieta; sanguis magno cum vigore, magnaue copia erupit ex utero; (an non stimulantium vi?) Sndores multi.

7mo morbi die. Dolor lumborum auctus, venter quoque dolet, attactumque fugit, respiratio angusta, tinnunt aures, summa pulsuum inconstantia, tumet venter; urina sanguine multo (menstruali fluxu) repleta; de calore magno interno conqueritur misera, lingua est lignea sudorque viscidus undique emanat. Rejecit iterum egregius vir medicinam, heri hora decima præscriptam, annectens: camphoram hic nimis sudorem promoverè, (an non quoque menstrua?) & decoct. cort. simpl. cum guttis decem tinctur. anodyn. propinavit. Clyster emolliens: Vesperi. Exacerbatio levis, detumuit venter; ter alvum deposuit; continuatum fuit in matutinis remediis; nox infecuta quieta. —

8vo morbi die. Levis mador obtegit corporis superficiem, cephalæa nulla, nec aurium susurrus; sed lingua lignea, sitis

magna , meteorismi species adest , nam percussum resonat abdomen , pulsus diffiunt sub digitis , tendines ludunt , tumorque cum erysipelaceo rubore tam ad brachium quam ad nasum obortus est , sanguis exigua quantitate ex utero effluit ; continuatur quidem decoct. cort. peruv. , sed adjecta fuit drach. una liquor. anodyni.

Vesperis exacerbatio manifesta ; prostratae jacent vires vitales , pulsus admodum debiles , symptomata matutina urgent , atque calor urens. Hinc absente Professore decoct. cortic. saturat. cum viginti guttis tinctur. thebaicae porrectum est , clyster ex decoct. cort. saturat. cum camphor. drach. una. Nec non omni bihorio accepit , pulveres ex moschi gr. tribus cum sachari scrup. uno. Insecuta est infelicissima atque novissima nox , deliria continua ; spiritus angustus cum multis suspiriis , & sanguis ex utero sub minimo motu magna vi ruit , undique lividae apparent petechiae , tumores autem erysipelacei evanuerunt. —

9no morbi die. Miserrima est respiratio , facies hippocratica , frigent manus pedesque , & sub quocumque motu , sanguis ex utero profilit ; sumsit adhucdum medicinam , sed hora undecima , e vivis decessit. —

Cadaver ob maximam in putredinem proclivitatē, aperire nequivimus. —

Attenta observatio juvantium & nocentium docet, hoc in casu, quamquam manifesta adfuerit jam a morbi initio debilitas, stimulantia tamen non profuisse, quin etiam illis imputanda sit fatalis hæmorrhagia uterina quæ pessumdedit vires omnes, morbumque (quod ab initio non fuit) pessimæ reddidit indolis; ideo illustr. Frankius nullius systemati addictus, bis rejecit stimulantia vesperi porrecta, ob nimiam irritabilitatem hujus ægrotantis. — Multoties vidi egregium virum vespertino tempore ad lectulos accedentem, ubi calorem auctum totumque nervosum systema irritatum deprehendit, mox seposuit omnia stimulantia & ad emulsa atque enemata confugit, quæ placidum conciliarunt somnum. Huxhamus magnum Sydenhamum taxans, quod nimium in omnibus febribus, & in ipsa peste methodum antiphlogisticam commendaverit, sequentia verba subnectit: „Procul du-
 „ bio occurrunt febres, quæ aliquo modo
 „ plura, quam lanceolam, cerevisiam fe-
 „ cundariam & purgans requirunt' & paulo
 „ inferius: „Mere vero evacuationes & frigida
 „ aquosa diluentia, non cuilibet constitutio-
 „ ni & omnibus febribus conducunt. — Ast,
 „ dum vitamus vitia, plerumque contraria

„ committimus , & assumpta sententia , al-
 „ terum aliquando ita instigare potest , ut
 „ fere flammulam extinguat vitalem , atque
 „ alterum , ut machinam incendat , ne dele-
 „ terio miasmati in illa concedatur locus.
 „ 23.) —”

HISTORIA XXIII.

*Hæmorrhægia uteri post abortum , cum
 feбри nervosa.*

Fœmina , sana cæteroquin , duos exclu-
 sit utero infantes , & sæpe abortum perpessa
 est ; menstrualis fluxus non rite procedit. An-
 te septem dies , gravida in quarto mense ,
 prægressa ira magna , cephalea supervenit ,
 sanguis dein grumofus ex utero effluxit , al-
 tero die ad latrinam sedens , sine prægresso
 dolore , sine nixu , fœtum membranis ad-
 hucdum involutum amisit , nulla subsequuta est
 hæmorrhagia , & per duos dies fere sana vi-
 xit. Nocte autem sequente , absque insigni
 dolore , sanguis uno proruebat impetu , flui-
 dus primum , mox autem grumofus , & tali
 copia , ut quasi in lecto nataret ; medicus alte-
 ro die vocatus medicinam porrexit , qua pa-
 rum-

23) Huxham. lib. de febribus cap. III.

rumper mitigata fuit hæmorrhagia. Primo autem mensis Julii, cum non siluerit fluxus sanguineus, nosocomium petiit & 2do Julii, morbi 7mo, publice examinata exhibuit: faciem exsanguem, labia insolito more pallida, respirationem liberam, ventris dolorem nullum, cephalalgiam, præcipue dolor supra orbitas urget — pulsus sunt duri, tensi, vibrantes parumper, sanguis parce emanat. Cum debilitas totius corporis, facies pallida, hæmorrhagia ipsa, de summa debilitate testentur, non habito respectu ad pulsum duritiem, illustr. Frankius decoct. cort. unc. novem mucilag. gummi arab. unc. unam cum dimid. & syrup. unc. unam præscripsit. Diæta tenuis, cum non appetat.

3tia Julii. Hæmorrhagia aucta, sed sensim sensimque non uno impetu prodit cruor, pulsus duri tensi, uti heri. Medicina eadem.

4to Julii. Exacerbatio vespertina heri advenit; infecuta est nox non placida, sanguis tamen parcior atque pulsus non adeo tensi durique. Continuum fuit in medicina.

5to Julii. Dolor ventris in latere sinistro, stillat cruor per uterum, pulsus hesternis duriores. (duritiem hanc illustr. noster Professor a nimia irritabilitate cordis depromit, quo fit,

fit, ut sanguis majori cum vigore in arterias intrudatur.) Continuantur medicamenta roborantia & diæta quarta.

6to Julii. Calor corporis naturalis, somnus quietus, dolor nullus, pulsus duritiem deperdit. Insistendum in methodo medendi.

7mo Julii. Stillicidium sanguinis quoque cessat; crescit appetitus, nulla exacerbatio vespertina. Remedia eadem.

8vo Julii. Facies hilarior, cruor non amplius conspicitur, pulsus naturales; decoct. cortic. omni bihorio.

9no & 10mo Julii eadem indicatio nam bene se habet.

11mo Julii. Jam surgit, fames urget, nec guttam amplius sanguinis deperdit. Medicina ut heri.

12mo Julii. Domum petituræ ad recuperandum pristinum robur exhibiti fuerunt pulveres ex drach. dimid. corticis, ut ter de die unum sumat; accepit sexdecim tales doses. —

Vidimus egregium effectum corticis peruviani in hac hæmorrhagia a debilitate ; cortex hic non ut adstringens sed ut roborans ab illustr. nostro Professore adhibitus fuit , idem de hoc remedio sentit clariss. Whyte 24. Mirati sumus iterum sagacitatem celeberrimi viri , qui ad aspectu habituque ægrotantis & febris symptomatibus ductus , quamquam pulsus tetigerit durum tensumque , tamen pronuntiavit debilitatem hic subesse , audacter corticem adhibuit , & en ! sub usu roborantium remediorum pulsus duritiem deperderunt , (quia morbosa illa sensibilitas sublata fuit) cessavit hæmorrhagia & vires incrementum ceperunt. Quamquam nil novi sit , roborantia unice conducere in hæmorrhagiis a debilitate 25), attamen juvat talia exempla diligenter

24) „ The bark , which is more remarkable for „ its strengthening than adstringent quality , „ seems to be less adapted for stopping hæ- „ morrhags , than for restoring strength to tho- „ se , who have been reduced by them. „ Whytes Observations on the nature causes and cure of nervons , hypochondriac and hysteric disorders. Edinburg second edit. pag. 401.

25) Tralles de hæmorrhagia uterina a debilitate , agens , dicit : „ repetita experientia didici , pul- „ chra præstare remedium Ludovici Septallii , „ decoct. cort. aurant. subvirid. , qui id , no- „ tante Riverio , extinzione chalybis fortius „ reddere solebat. Commendant illud etiam Frid.

genter adnotare, cum maxima pars medicorum non audeant in hæmorrhagiis, ad roborantia confugere, mediam quasi tenent viam, & sic terendo tempus, pessumdantur ægrotantis vires, dum hæmorrhagia perseverat, & fundamenta ad futurum hydropem collocat! — Si autem pulsus insuper durum deprehendunt, statim exclamant, hic inflammationem latere, ad venæ sectiones properant, & jure merentur, quod de his Frid. Hoffmannus in egregia Dissertatione de salutari & noxio venæ sectionis usu, dicit: „multi proh! dolor, sunt, „ qui omnium fere morborum ortum & causas a „ nimis sanguinis abundantia deducunt atque derivant, eaque propter liberales nimium sunt „ in sanguine profundendo, ac in omnibus tantum non morbis, venam secandam esse „ præcipiunt, prætereaque sciunt fere nil.”

Co-

„ Hoffmannus & Astruc; meminique bene, „ mihi id olim ut arcanum laudasse celeb. nostrum de Helwich. „ Virtutem hujus decocti ab interna fungosa atque alba substantia corticum aurantiorum, optimus vir, derivat, quam, credit, adstringentem possidere virtutem. Sed agit ut stimulan, ut roborans, quemadmodum cort. peruv. & alia roborantia. Nil inest specifici. — Vid. Tralles de usu opii part. II, pag 55.

COROLLARIUM XIII.

Icterus.

Juvenis ad nos cum intenso venit ictero, causam hujus morbi ignorans; exhibita fuit, absente Professore, mixtura: ex aqua menth. extract. taraxac. & liquore anodyn; altero die cum adfuerint nausæ, vomituritiones, appetitus deletus atque sapor amarus, illustr. Frankius tinctur. rhei cum sale amaro adhibuit. Nimis inde purgatus fuit æger, & pulsus nunc naturalibus celeriores; timens ergo, ne nimis hisce remediis debilitetur æger, ad pristinam rediit mixturam, & post dies quindecim omnia symptomata præter flavedinem evanuerunt, sanusque nosocomium deseruit.

Cum hic juvenis jam integre restitutus adhucdum flavum præ se tulerit colorem, dixit illustr. Frankius: „ubi icteri causa sub-
 „ lata est, nondum cessat effectus, tempus-
 „ que requiritur, ut bilis effusa in sangui-
 „ nis massam, iterum resorberi queat.” Vi-
 dendum ergo, subnectit vir egregius „non
 „ omnino humores ex pathologia excludendos
 „ esse, & quamquam olim peccaverint,
 „ dum omnem fomitem morborum ex fluida
 „ machinæ humanæ parte derivarint, attamen
 „ doctrina, quæ contrarium docet, non
 „ mi-

„ minus fallax est ; hinc caput, ubi Brownius
 „ de symptomatibus agit, nullius est mo-
 „ menti.” —

COROLLARIUM XIV.

Febris nervosa stupida.

Puer ad nos, tertio morbi die cum terribilibus febris patridæ symptomatibus, delatus fuit ; cephalæa ; aurium fufurrus, caput temulentum, somnolentia, oculi lacrymantés, virium prostratio summa, calor urens, pulsus molles parvi vix numerandi, tendinum subsultus, cutis sicca arida, petechiæ ; multa quoque adfuerunt signa gastrica, lingua flava, ructus, dolor ad cardiacam, abdomen inflatum, meteorismus, diarrhæa ; huic feбри opposita fuerunt decocta cort. peruv. saturata cum camphora, ob tendinum lusus pulveres ex moschi gran. tribus cum saccharo ; ad meteorismum diarrhæamque fugandam, Tinctur. anodyn. adhibita fuit ; nec non & vesicantia multa ut rubefacientia & balnea tepida in usum vocata fuerunt ; sic puer, ex periculofissimo morbo, spatio 13 dierum ex integro restitutus fuit ; evanuerunt sub usu horum remediorum omnia signa sic dicta gastrica. — Puer adhucdum apud nos hæere coactus fuit ob tineam,
 qua

qua jam ante hunc morbum laboravit; applicata fuerunt cataplasmata emollientia ad crustas abigendas, hoc facto, inspersus fuit pulvis ex mercurio præcipitato rubro & sic pro hic & nunc malum debellatum fuit. Nec non hoc anno ter quaterve scabiem fugavimus cum inunctione unguenti Werlhoffii. i. e. ℞. axung, porcin. unc. unam, mercurii præcipit. alb. drach. unam m. f. unguent., & balneis tepidis cum hepate sulphuris. Nunquam sub uso hujus unguenti, salivationis vestigia apparere vidimus.

COROLLARIUM XV.

Urticaria.

Juvenis hoc exanthemate affectus ad nos venit, vix febricitavit, præter haustum nostrum salinum nil sumsit, per cubiculum ambulavit, & nullum symptoma alicujus momenti obtulit, si urinam excipias, quæ ab initio morbi subnigra fuit, & solummodo sensim sensimque morbi decursu. pristinum recuperavit colorem.

COROLLARIUM XVI.

Febris nervosa stupida.

Juvenis 22 annorum integra antea fruebatur sanitate, donec mense Junii, sine prægressis prodromis, inopinate febrili insultu fuerit correptus, advenerunt & vertigo, aurium tinnitus, pruritus oculorum, lucis intolerantia, lingua subseca, appetitus prostratus, oppressio ad ventriculum, tussis, sputa cum striis cruentis, dolores sub sterno, respiratio non libera, alvus clausa, & sudor multus nocturnis temporibus. Domi salem amarum sumsit, malum indies auctum; quia olim hæmorrhagiæ narium adfuetus fuit & cephalæa nunc urgebat, ad phlebotomiam confugit; sed vires inde decreverunt, & cum signis magnæ debilitatis ad nos venit; cutis jam petechiis deturpata. Porrectum fuit corticis decoct. cum polygal. senek. infuso; nec non multa vesicantia ut rubefacientia, & iic spatio 14 dierum ad pristinam rediit salutem; hæmorrhagia narium, quæ sæpe sub morbi decursu recurrit, magnum attulit levamen, semper inde caput liberius factum fuit; ita ut non omnes hæmorrhagiæ in febribus nervosis, adeo damnandæ sint, —

Respuit hic juvenis decocta, ideo nil
quam

quam aquam bibit, quod etiam illustr. Frankius, decocta non multum amans, lubenter ei concessit.

COROLLARIUM XVII.

Febris intermittens tertiana duplex.

Juvenis aliquos febriles insultus perpeffus cum apyrexia plenaria inter, scholam practicam petiit, exhibens lienis tumorem & linguam albam; cum nec signa gastrica nec inflammatoria adfuerint, statim ad corticem in substantia confugimus, accepit unc. unam pulveris cort. peruv. in quatuor partes divisam, omni bihorio talem pulverem. Post sumtam secundam dosin, jam vomuit (an non ob nimiam quantitatem hujus remedii?); tertia dosi assumpta, iterum vomitu rejecta, sepositus fuit cortex — nox insecuta quieta. Altero die præscribebatur R̄. aquæ fontis; cinnamom. anna unc. duas, Tinctur. anodyn. gutt. viginti quinque, omni $\frac{1}{4}$ horæ cochlear. Soporosus per diem quidem æger, sed febris non rediit; dolendum ergo non perseveratum fuisse in usu hujus remedii, cum egregium exemplum debellatæ febris ab opio solo, præbuisset. Vespero absente illustr. Professore, decoct. cort. cum tinctur. anodyn. præscriptum fuit; sic etiam altero die, febris non reversa est; sed

tertio die æger multum de oppressione ventriculi conquerebatur; nunc manifestum fuit, ægrum non perferre corticem; remoto ergo hoc medicamento, pristinam accepit mixturam cum opio. 5to die, detumuit lien, & perbelle se habuit, viget appetitus, medicina nulla. 6to die, ut æger a recidivo præcaveatur, cortex iterum in substantia ad drach. unam omni trihorio tentatus fuit. 7mo bene se habet, bene nunc perfert corticem, ideo domum redituro, adhuc unc. una in sex partes divisa, porrecta fuit. —

COROLLARIUM XVIII.

Febris tertiana.

Textor semper sanus, ante aliquot dies, absque sibi conscia causa, horrore, calore & subsequente sudore, obrutus fuit; advenrunt sub insultu, amaror oris, nausea, lingua multo muco flavo obtecta & ructus inanes, quæ symptomata omnia, silente altero die paroxysmo, ex integro evanuerunt; 3tio autem die antecessit paroxysmus, simulque aderant symptomata gastrica. Medicus vocatus emeticum porrexit, & postea solventia; sed 5to die jam cum aurora rediit febris, continuatum in solventibus; 7mo die nocte jam reversus est (quod rarum) febrilis insultus; nunc nosocomium petiit, ubi statim unc. unam cortic.

in

in sex partes divisam accepit, omni bihorio dosin unam; quo die iterum nocte febris ægro- tantem infestavit, lingua est admodum spur- ca, perseveratum fuit cum cortice. Paroxysmus non amplius rediit, & spatio octo dierum sanus nosocomium deseruit. Ex inconstantia signorum gastricorum, subapyre- xia penitus evanescentium, jure illustr. Fran- kius conclusit, hanc linguæ spurcitiem oris- que amarorem, potius effectum quam causam febris sistere; & re vera sub usu corticis, om- nia hæc gastrica symptomata cum febris ipsa disparuerunt. — Interim tamen, ubi vera saburra gastrica hæret sub præcordiis, egregius vir uti alii, hanc cum solventibus expellit. Talem casum hoc anno in schola practica ha- buimus.

Multas aureas illustr. Frenkius nobis tra- didit regulas, circa curam febrium intermit- tentium, inter quas primum certe locum tenet sequens; „ubi homines macilentos coram „ habeamus, qui jam multos insultus febril- „ les anomalos præcipue versus vesperam re- „ deuntes & cortici non auscultantes perpeffi „ sunt, semper metus instat, ne sub hisce „ intermittentibus, febris lenta tabifica la- „ teat, præcipue si simul tussis atque sudor „ res adsunt nocturni”. Hanc regulam non sat bene perspicuens, fateor, me hoc anno

gravem in prognosi commisisse errorem. Mulier gracilis, multo prædita ingenio, perpesso luctu moeroreque, ob amissum dilectum maritum, febrim intermittente laborare incepit; medicus minus attentus ad causam prægressam, farraginem solventium, per duos integros menses adhibuit, febris pertinax delusit medicamenta, semperque insultum repetiit, matutino tempore hora undecima, cum frigore non magno, calore autem intenso, sine sudore, qui nocte secutus est; interim macies obduxit artus, & tussis multa insomnes reddidit noctes. Altero medico in concilium vocato, nondum ausus ob flavedinem linguæ corticem porrigere, extracta amaricantia cum rheo proposuit; cum autem insultus nunc bis in die redierint, me quoque vocarunt; sputa erant suspecta, macies summa, sudores nocturni, pulsus debiles celeriores naturalibus & nunquam apyrexia plenaria; attamen ad febrim respiciens, corticem in decocto suavi & anxiam non formavi prognosin. Tantum res incognita animos turbat. — Re vera cortex insultum vespertinum fugavit, mitioremque reddidit matutinum, sed cum penitus cessare non voluerit, corticem in substantia, decocto addidi, vomitu autem hunc ejecit, reversus ergo ad decoctum; contra tussim, multum profuit laudan. liquid. sydenhami, tranquilliores inde factæ fuere noctes.

Incepit nunc ægra de anxietate circa præcordia conqueri, omittendus fuit cortex, insultus redierunt fortiores; nunc indolem morbi paulisper clarius perspiciens, omnia hæc remedia adhibui, quæ ab auctoribus contra tabem laudantur, sed vanum fuit desiderium, nam accedentibus crebris alvi dejectionibus, œdemate pedum & omnibus illis terribilibus febris tabificæ symptomatibus, ægra mentis compos, post quatuor ab initio morbi menses, miseram efflavit animam. Ægra nunquam ad hunc morbum fuit disposita, ita ut merito hunc ex neglecta febris intermittente ab initio, derivare possimus.—

C O R O L L A R I U M XIX.

Ascites incipiens.

Juvenis clinicum petiit, sequentia narrans: se jam tertia vice correptum fuisse febris intermittente, fumsit varia a vulgo pro febrifugis habita, re vera siluit febris, sed nunc tumet venter & urinæ parce fluunt. Cum debilitas totius systematis nervosi adfuerit, illustr. Frankius corticem ad roborandum exhibuit, sed non bene tulit æger hoc medicamentum, urinæ inde parciores reddebantur, & de oppressione multa circum præcordia conquerèbatur; sepositus fuit cortex, & ad

urinam propellendam, porrexit noster Professor cremorem tartari i. e. unc. unam in sex partes divisam, omni bihorio dosim. Sumto hoc medicamento, immensa copia urinæ quotidie prodiit, disparuit omnis tumor; ut debilitati succurratur, cortex adhibitus fuit, quem nunc perbelle pertulit æger; sic post tres hebdomadas sanus ad suos rediit.

Plures habuimus ærotantes, hoc anno, hydrope incipiente laborantes, quibus eximie conduxit cremor tartari ad consilium Menghini porrectus, mirum in modum inde urina mota fuit, evanuit mox omnis tumor, & vestigia hydropis, hoc solo remedio, brevissimo tempore fugata fuerunt. Thilenius quidem hunc quoque effectum a potu Menghini observavit, sed tunc præcipue, ubi febris cum siti multa & urina parca, rubra, fœtida adfuerit. 26.) Nos autem ærotantes sine febre & sine his symptomatibus a Thilenio adductis, solo cremore tartari perfecte restitutos vidimus; immensa semper fuit lotii copia. Puella ad nos venit, cum habitu leucophlegmatico totius corporis & pedum œdemate, menses inordinate fluxere. Morbo pro chlorosi declarato — decoctum cortic. præscriptum

26.) Thilenius Medizinische chirurgische Bemerkungen Frankfurt am Main, pag. 166.

tum fuit. Malum indies crevit, inquietæ advenere noctes, ægra summis anxietatibus evigilata, magnam faucium constrictionem per-
 fensit, urinæ parce fluxere; sed ob debilitatem pulsuum continuatum fuit in cortice; ægra omni nocte vexata, supplex evacuans postulabat dicens, se summum levamen semper inde habuisse; concessum fuit — accepit sal amarum cum manna, & tranquillior secuta est nox. Illustr. Frankius nunc ad alteram indicationem se convertens, nempe, ut urinæ propellantur, unc. unam cremor. tartari in sex partes divisam præscripsit, ut sumat dosin omni bihorio. Jam post diem, incepit urinâ magna fluere copia; omni die 12 vel 14 vasa vitrea, quæ vocant (Seidlgläser), repleta fuerunt, & sic urinæ profluvium per octo duravit dies, concidit nunc omnis tumor, evanuit leucophlegmatia; appetitus viget, & nil remanet quam debellare debilitatem superstitem; contra quam usa est cortice, quem perbelle nunc tulit, & sic, postquam per mensem apud nos hæserat, sana domum paternam revisit.

De proficuo usu cremoris tartari in hydrope loquitur quoque Casimir Medicus 27.)

I 2

H 1-

27.) Sammlungen von Beobachtungen 2ter Band pag. 578.

HISTORIA XXIV.

Febris nervosa stupida.

Juvenis 24 annorum , robustus , tres annos abhinc siphiliticus , perfecte autem curatus. Ante novem menses peripneumonia laboravit , methodo antiphlogistica liberatus quidem a morbo , sed remanserunt sputa suspecta ad hunc usque diem , nec non dolores a lieno inchhoantes , & ad medium pectus sese extendentes. — Positio in sinistrum latus ob lienis dolorem nequaquam perficienda. Paulo post , advenerunt ardor in mingendo (causam non fassus est) urina ruberrima , testiculorum dolor & tumor. Ope alicujus unguenti restitutus. Cum in loco paludoso degerit , febris intermittens obvenit , fugata cortice. Ultimo Maji hujus anni , dolores artuum supervenerunt , qui præcipue nocte sæviere , versus auroram autem pro maxima parte remittere ; nec non & deglutitio difficilis facta est ; cum hæc symptomata ad quintum usque Junii perduraverint , clinicum petiit , exhibens dolorem lienis supra memoratum cum decubitu in hoc latus admodum impedito , respirationem non liberam , cum multis sputis puriformibus fundum in aqua petentibus ; tussim validam ; pulsus naturalibus celeriores ; ardorem urinæ , & dolores in lecti tepore admodum exacerbatos. Labem hic pulmonum subesse , ex

sig-

signis nobis oblatis, jure credidimus; sed quid dolores nocturni velint, an sint siphiliticae indolis (cum ager constanter negaverit, se ad hunc morbum modo ansam dedisse), vel vero reumatici dolores, qui quoque non raro noctis tempore incrementum capiunt, adhuc non sat determinatum fuit. Ægrum sine medicamentis reliquimus.

6to Junii ob debilitatem decoct. cortic. accepit. — 7mo sic continuandum.

8vo idem. 9no contra dolores nocturnos, summum culmen ascendentes, gran. dimidium opii vesperi porrectum est. 10mo re vera mitigati fuerunt dolores, donec opii vis cessaverit. Repetitum fuit vesperi.

11mo dolor lienis recruduit. Medicina eadem.

12mo. Tussis per noctem, sputa multa puriformia, respiratio liberior; perstant artuum cruciatus. In decocto corticis continuandum, & opii gran. unum, vesperi. 13tio nox placida, pectus quiescit, nil quam gran. unum opii, vesperi. 14to Somnus doloribus interruptus, sputa suspecta, decoct. cortic. 15to cruciatus nocturni urgent, sputa multa; de huc nunc nascitur suspicio ob dolo-

rum pertinaciam. Præscriptum fuit. ℞. Extract. cort. peruv. scrup. unum opii puri , mercurii dulcis anna gran. unum , fiat cum pulvere liquirit. & syr. bolus. Omni vesperi unum. Continuandum in decocto. cortic. Pro potu decoct. Bardanæ.

16to. Nox quieta , versus auroram sensus frigoris ; in lecto degat , medicina continuanda.

17mo Sudor nocte , bene se habet. Continuandum. Hora nona matutina accessit de novo frigus , subsequente calore miti.

18vo. Nox placida , sputa minus suspecta. Insistendum in medicina. Versus meridiem rediit insultus febrilis , paulo post autem evanuit. Vesperi œdema pedum.

19no. Eadem medicina , nam dolores fere cessarunt ; rediit versus horam primam pomeridianam febrilis insultus.

20mo. Mane nil novi , eadem medicina ; sed versus secundam pomeridianam horam , subvenit iterum frigus , insecutus est calor , qui ad vesperam usque duravit , pulsus debiliores.

21mo. Dolores nulli , sed pulsus febriles molles , fitis¹ valida , calor corporis auctus , tussis vehemens præcipue auroram versus , sputa copiosa suspecta ; ad præcavendum , ne hæc febris intermittens transeat in continuam , cortex in substantia & quidem unc. una in duodecim partes divisa , ordinata fuit. Bolus seponendus.

22do. Nox quieta , ptyalismi minæ , continuatum in pulveribus. Vesperi salivatio manifesta , febrilis insultus non rediit , suspensus fuit (absente Professore) pulvis ex cortice.

23tio Salivatio major , gingivæ admodum dolent , tument calentque , nec non & colli glandulæ in consensum trahuntur , vacillant dentes ; cataplasma emolliens ad collum & ad glandulas salivales , decoctum malvæ pro collutorio , & balneum tepidum. Quibus omnibus usus est 24to 25to 26 & 27mo Junii sensim sensimque inminuta est salivatio , febris nulla.

28vo Junii. Accessit odontalgia , dolent præcipue dentes molares & gingivæ , ctuciatusque ad ossa tempora usque extenditur , nec non & reliquæ ptyalismi urgent. Lac tepidum ad colutionem oris præscribebatur , & balneum tepidum. Sub hac methodo medendi per 29. 30. 31 Ju-

Junii & 1. 2. 3. 4. Julii salivatio, gingivarum dolor, & odontalgia penitus cessarunt. 5to Julii. A meridie versus quartam frigus ægrum invasit, subsecutus est calor intensus sine sudore, sub frigore tussis multa, cum sputis suspectis. Absente Professore præscriptum fuit decoctum corticis. (Quare tam empirice incedendum? Quare non in causam hujus febris inquirendum? æger jam per tot dies liber a febre, ab omni morbo fuit, & denuo rediit insultus, ergo subesse debuerit causa, quæ forsitan longa atque repetita percunctatione perscrutanda fuisset. Et revera, post mortem hujus miseri æger vicinus retulit: juvenem tempore convalescentiæ gulæ indulgisse nimis, ultimoque die carnem multam aceto conditam devorasse, insuperque lac^e, quod ei ad collutorium porrectum fuit, bibisse. Emeticum forsitan primo morbi die ægrum ab orci faucibus eripuisset.—)

6to Julii. Continuatur decoctum corticis. Versus vesperam rediit febrilis insultus validior hesternis. — Nox infecuta inquieta.

7mo Julii. Credit illustr. Frankius, hanc febrim luem pro causa agnoscere. — — Hinc bolos mercuriales præscripsit, qui illi contra dolores conduxere. — Sed jam ante prandium æger valido corripiebatur calore sine prægresso frigore, cum cephealea valida, respira-
tio-

tionē impedita , tussi inani laboriosa , sapore amaro , & appetitu deleto ; alvus octies mota , liquida , torminosa — abdomen est inflatum attamen molle , calor cutis ardens , pulsus frequentes , molles , facile comprimendi , urina valde tincta , dedolatio summa. Absente Professore , ordinatum fuit , decoct. cortic. unc. novem , pulver. cort. peruv. unc. dimid. aquæ cinnamom unc. una ; bolus mercurialis non exhibendus.

8vo Julii. Somnus turbatus , dolor capitis atrox , lingua impura , respiratio læsa , pulsus quidquam pleni , vibrantes ; alvus iterum octies mota cum borborygmis , appetitus deletus , halitus oris admodum foetens. Errore nunc diætæ inculpato , accepit tincturam rhei aquosam ad unc. quatuor cum aquæ menthæ unc. duabus , omni bihorio cochlear , (quid precor , a cochlear. tinctur. rhei omnī bihorio porrecto , exspectare possumus ?) diætā tenuis ; seposito corticis decocto. —

9no Julii. Somnus nullus , cephalæa ad frontem præcipue , facies rubra , respiratio læsa , abdomen percussum resonat , linguæ rubra , viscida — appetitus abactus , lassitudo summa , vertigo , dum sese in lecto erigit , cutis sicca , petechiæ multæ in brachiis , tremores continui , alvus duodecies mota ,

vi-

virium magna jactura, nunc ab Illustr. Frankio dictum fuit, ægrum hunc, febrī nervosa a contagio laborare, cum diætæ error primam morbi ansam dederit. Præscriptum fuit decoct. cort. cum rad. serpent. drach. duabus infus., & vinum. Vesperi diarrhæa fatalis urget, concidere vires; laudani liquid. gutt. decem, decoct. cort. adjunctæ sunt.

10mo Julii. Noctē delirium, urina jumentosa. — Urgent hesternæ symptomata, nec non & purpura inter petechias undique apparet. Medicina hesternæ, duo vesicantia ad furas. Vesperi meteorismus; cataplasmata emollientia ad abdomen. —

11mo Julii. Delirium ferox per totam noctem, e lecto defiliit furens æger, vicinosque infestavit ægrotantes; cæterum hesternæ symptomata, eadem medicina & duo vesicantia ut rubefacientia ad brachia.

Vesperi exacerbatio manifesta, vires admodum prostratæ, meteorismus ingens — fomenta ex herbis aromaticis ad abdomen, clysmata ex decocto cortic. cum camphor. drach. dimid., duo vesicant. ad furas. Medicina eadem, uti mane fuit.

13tio Julii. Muffitatio nocte , vires fe-
re amiffæ , pulfus exiles , respiratio infelix.
— Exhibebantur decoct. cortic. faturati unc.
novem , liquor. anodyn. Hoffmann. drach.
una ; omni bihorio vasculum. Moschi op-
timi gran. tria , facher. fcrup. unus. om-
ni bihorio talis dofis ; duo veficantia ut ru-
befacientia. Vefperi. Lingua tremula , me-
teorismus ; loco liquoris Hoffmanni ætherem
vitrioli accepit , cætera eadem ; fed finapif-
mata cum pulvere cantharidum , unde for-
mata funt varia cataplaſmata , ad varias cor-
poris partes applicanda. —

14to Julii. Omnia heſterna ſymptomata
vigent , æger interrogatus , quomodo ſe ha-
beat , *bene* reſpondet. Tremores undique ,
cutis arida , pulfus vix percipiendi ; medi-
cina heſterna & balneum tepidum. Vefperi
ſudor viſcidus obtegit ſuperficiem corporis ,
cutis inſtar carbonum ignis urit , alvum qua-
ter inſcius depoſuit ; eadem nocte circa ho-
ram undecimam periit. —

Seçtio cadaveris.

Præter lienem prægrandem hepatis mo-
lem fere ſuperantem , nil morboſi detegere
potuimus , & quanquam æger jam ab hoc
tempore , quo peripneumonia ægrotaverit ,
attac-

attactum in lienis regione a longinquo fugerit, attamen nullo vitio laboravit hoc viscus. — Nec non & pulmones, in quibus non sine ratione sufficente labem suspicati sumus, propter angustam respirationem, oppressionem pectoris, ussimque multam cum sputis puriformibus, integri atque illæsi reperti sunt. —

Varios ægotantes lue venerea laborantes, hoc anno, illustr. vir tractavit. Plerumque inunctiones mercuriales adhibuit, uni autem ægotanti vegeto atque robusto cum ulceribus venereis, mercurium solubilem Hahnemanni porrexit, sed vix æger secundum granum sumserit, cum jam oborta est horrenda salivatio & odontalgia magna, cum multis emollientibus atque balneis vix fuganda. 28.) Dixit illustr. noster Professor: mercurium Hahnemanni ita ut cætera hydrargyrii præparata in aliquibus innox ptyalismum producere; quod etiam in magno nosocomio Mediolanensi vidit, quamquam ab eruditis chemicis perfecte præparatus fuerit. Attamen non negat bonum esse remedium.

Testiculus tumens quoque nobis occurrit; adhibita fuerunt cataplasmata frigida, cum aqua Goulardi; nec non & lenia evacuantia, & sic restitutus fuit æger. —

C O-

28.) Als Beitrag zu dem 5ten Stück in dem 1ten Bande des Journals der Erfindungen &c.

COROLLARIUM XX.

Dysenteria cum febris inflammatoria.

Fine mensis Julii, juvenis torosus vegetus ad nos accessit, conquerens de crebro alvino fluxu cum doloribus ventris multis & tenesmo valido; pulsus erat fortis, paulisper vibrans, vires vigentes, rubuit facies atque calor corporis naturalem excessit. Febrim ergo inflammatoriæ iudolis deprehendimus; sed cum non tanta fuerit, phlebotomiam non suscepimus, clysmata quoque ob nimiam intestinorum sensibilitatem rejecimus, & nil quam multa emollientia ore ingessimus; sub hac methodo brevi omnes intestinorum labores atque tenesmus molestus evanere. Cum autem diarrhæa debilitans adhuc perduraverit, illustr. Frankius, decoct. ex corticis simarubæ drachmis duabus, in libra aquæ porrexit. — Jam altero die recrudere dolores; mox seponendum fuit hoc decoctum, & ad emollientia confugiendum; horum usu per octo dies, dysenteria ex integro fugata fuit. Cum nunc & pulsuum conditio, & ægroantis habitus clare monstraverint, abactam esse omnem inflammatoriæ febris suspicionem, ad roborandum, decoctum corticis peruviani exhibitum est. Mox pristinam recuperans sanitatem, suos revisit.

HISTORIA XXIV.

Febris continua remittens nervosa.

Puella, ad lectulos duorum infantium fe-
bri putrida laborantium, ex quibus unus
diem obiit supremum, officio custodis func-
ta; post infelicis funus, multam carnem an-
ferinam comedit, totam noctem saltando
transegit & frigida hausit, æstuante corpore.
Altero die jam adest, dedolatio magna, nau-
sea, vomituritio, capitis dolor summus, at-
que febris multa. Chirurgus vocatus venam
secuit & purgantia præscripsit; 3tio die, ma-
lorum incrementum, clinicum petiit, exhi-
bens: cephalalgiam magnam, aurium fufur-
rum, oris amarorem, tendinum lusum, tre-
mores & concussiones, pulsus debiles, at-
que summam anxietatem, ita ut nec per
momentum quiete in lecto hæserit, faciem-
que mirum in modum contorserit; dubia pro-
gnosi facta, præscriptum fuit: decoct. cortic.
faturat. unc. novem, liquor. anodyn. Hoff-
mann. drach. un. Vesperi jam paulisper me-
lius se habet, sed ardorem ventriculi accusat,
decoct. cortic. simplex, sine liquor. Hoff-
mann. exhibebatur.

4to. Melius se habet, medicina conti-
nuanda, 5to, dolet paulisper abdomen, res
in-

interim melius procedit, medicina eadem. Post meridiem, alvum copiosam [deposuit cum magno levamine. 6to. Bene se habet, continuandum.

7mo. Minæ redituri paroxysmi adsunt, cortex ergo in substantia porrigendus, videntum an ferat, data fuit drach. dimidia pro dosi, omni trihorio.

8vo. Optime se habet, fert pulveres, sic ergo insistendum.

9no. Oppressionem ventriculi persentit ægra, cateroquin bene habet, medicina nulla.

10mo. Appetitus nondum redit. Infusum amarum.

11mo item. 12mo. Radix columbo ad drach. unam in quatuor partes divisa, præscripta fuit ad appetitum revocandum; Sic 13tio die morbi sana, appetitum si excipias, nosocomium deseruit.

Fateor me præcipitato nimis iudicio, infelicem in hac puella formasse prognosin, perterrefactus anxietate hac summa absque quisquiliis manifestis in primis viis, adeo ab auctoribus damnata, & quam aliquot ab hinc
men-

menses , lethali cum eventu in juvene , cujus
 historiam memoravi supra , conspeximus.
 Cautius cum prognosi incedissem , si melius
 memor fuisset monitorum magni Switenii in
 Commentar. Tom. II. sic dicentis : „ sum-
 „ mam attentionem medicorum mereri , an-
 „ xietatem in morbo acuto , & severo exa-
 „ mine indagandum semper esse , quamam
 „ hujus symptomatis causa fit , attamen ,”
 annectit vir summus , „ omnium minime pe-
 „ riculosam esse illam anxietatis speciem , quæ
 „ a spasmo ob inordinatum spirituum motum
 „ fit , uti in hysteriis & hypochondriacis to-
 „ ties observatur”. —

HISTORIA XXVI.

Peripneumonia cum febre nervosa.

Mulier 30 annorum , decem prolium
 mater , semper sana vixit , abortum si ex-
 cipias , quem semel secundo graviditatis
 mense perpessa est. Vigesimo Julii gravida
 per quatuor menses , terrore magno atque
 ira valida commota , altero die e lecto surgere
 conanti , ablata fere fuit movendi vis , ac-
 cesserunt dolores vehementes in coxa , nec
 non spiritus anxius atque præclusus , præci-
 pue si ad latus dextrum sese convertere vo-
 luerit. Chirurgus vocatus venam tudit , &
 post

post aliquas horas tuncam iterum aperuit. — Vesperam versus, prægressis lumborum ossisque sacri doloribus, abortivum exclusit fœtum; hæmorrhagia nulla subsecuta; peripneumonix autem symptomata incrementum ceperunt.

3tio morbi die, vesperam versus ad clinicum delata, in via jam fluxus uterinus prodiit, qui apud nos continuavit.

4to die morbi. Perdurat hæmorrhagia (ut ægra dicit, aliquid placentæ in utero remansisse —). Facies hujus ægrotantis est collapsa, flava, lingua mucosa non sicca — spiritus præclusus, & in nullum latus ob suffocationis metum convertendi potestas; sputa multa cum sanguine non recenti mixta, venter vel lenissimum attactum recusat, dolor ad spinam dorsi, vires prostratæ jacent, pulsus molles & inconstantes. Ut prospiciamus viribus labefactis, decoct. cortic. cum infus. polygal. senek. porrectum fuit, vesicans ad pectus, & cataplasma emolliens ad ventrem. Vesperi omnia in pejus ruunt, vacillant pulsus & ægra levamen respirationis in erecto situ quærit — prodeunt sputa puriformia flava admodum copiosa. Scrup. unus camphoræ ad decoct. cortic. adjectus fuit.

Nec non & tentamen institutum , ut forsitan pars placentæ relicta extrahi possit ; spasmodica autem uteri contractio , omnem impedivit explorationem.

5to morbi die. Quamquam & melius ægra nunc ferat attactum ad ventrem , quamquam & sputa multo cum levamine apparente prodeant , attamen ob celerem difficilemque respirationem cum scapulis magno labore peragendam , indubitata mors prævidenda fuit. Interim repetita fuerunt hesternæ remedia , nec non & balneum tepidum ordinatum.

Vesperis omnia in pejus , & nocte subsequente auroram versus , prægressis deliriis furiosis , a vita recessit.

Vidimus hic confirmata veterum effata a Stollio iterum repetita , de aliquibus symptomatibus loquens , quæ vana spe ludunt medicos in gravioribus pectoris morbis , annectit : „infidum id levamen esse ,
 „ respiratio docet , quam maxime ac fere
 „ unice in morbis pectoris observandum
 „ Baglivius voluit ;” hæc si prava fuerit ,

„ time semper , etsi omnia reliqua eventus
 „ exoptatos portendant. 29)

Sectio cadaveris.

Lobulus pulmonis dextri ad diaphragma respiciens inflammatus quidem , sed non vera phlogosi ; est potius erysipelaceus rubor , qui hanc pulmonis partem obtegit ; totum autem pulmonem dextrum , pseudomenbrana undique circumdat. Interior uteri superficies gangræna jam correpta , medio hæret pars placenta nigra gangrænosa ; liquor admodum fœtens ex uteri orificio stillat.

An non hunc morbum , jure febrim puerperalem nominare possumus ? —

COROLLARIUM XXI.

Febris nervosa cum topica pectoris affectione.

Virgo 18 annorum , ira excandescens , altero die ob dedolationem summam vix ambulare potuerat , caput erat vertiginosum , grave , febriles sæpe persensit insultus , at-

K 2

ta-

attamen ad quartam usque diem neglexit omnem medelam , donec supervenientibus peripneumoniæ incommodis , nimirum pectoris oppressione , tussi sicca , spirandique difficultate , chirurgus incautus , ad vires vitales prægressasque causas minime attentus , venam secuerit & purgantia in usum vocaverit. Crescente autem malo , sexto morbi die , clinicum petiit cum viribus prostratis , feбри asthenica & pectore affecto ; undique apparent petechiæ , præcordia vel lenissimum attactum recusant. Medicina ad roborandum ex cortice cum infus. polygal. adhibita fuit. 7mo morbi die jam melius se habet , pristina medicina & vini libr. una. Vesperi petechiæ disparuere.

8vo morbi die obvenit diarrhæa , mox in pejus ruit malum. Tinctur anodyn. gutt. decem ad corticis cum polygala decoctum.

9no die. Melius quidem , evanuit peripneumonia , sed vomituritiones vexant ægram ; polygalæ hoc imputandum , hinc omissa est. Iæmo melius habet , sub hac roborante methodo. 15to morbi die sana , integra cum respiratione , clinicum dereliquit.

COROLLARIUM XXII.

Uteri induratio.

Mulier feliciter absque magnis enixa est partum laboribus; post secundum autem diem, absque data causa, siluit lochiorum fluxus, obortus est dolor summus in epigastrica regione per duas hebdomadas durans, dein pedes inceperunt dolere; ab hoc tempore evanuit ventris cruciatus quidem, sed remansit pertinax alvi obstructio. Paulo post, ærumnæ iterum in abdomine fixerunt sedem & pedes liberati sunt. — Sic clinicum petiit. Cum hos dolores spasmodicæ indolis esse crediderimus, varia antispastica nec non & amara cum arcano duplicato ad pertinacem alvi obstructionem vincendam, adhibuimus. Ne hilum hæc remedia levarunt morbum, semper in eodem statu, cum magnis ventris ærumnis per vices redeuntibus & tenesmo multo, versatur ægra; nec non pondus sensumque tractionis in infimo ventre accusat. Exploratione instituta, relatum fuit: os uteri hians atque labia prolongata, nec non uterum ipsum induratum & quali in vagina incuneatum repertum esse. Ex hac exploratione, ex tenesmo sensuque ponderis tractionisque, nec non ex alvi pertinaci retentione & ventris ærumnis, certam cre-

di-

didimus diagnofin : eſſe nempe uteri indu-
 rationem ; hinc non bonum augurati ſumus
 eventum. Ut tamen aliquid moliamur, pil-
 lulæ ex extract. taraxac. cicut , ſapon. ve-
 net. , ana drach. una, pulv. herb. cicut
 ſcrup. uno , ſyrup. q. s. ut fiant pill.
 gran. trium, præſcripta fuerunt ; ut ſumat ma-
 ne & veſperi quatuor. Altero die cum do-
 lores magno recruderint impetu , balneum
 tepidum & veſperi narcoticum ordinatum
 fuit. Tenemus moleſtus poſt balneum re-
 miſit , ſed ſævit dolor in ventre ad hypo-
 chondrium dextrum uſque , facies admo-
 dum pallida , ſubflava , anorexia magna.
 Linimentum volatile noſtrum in partem ab-
 dominis affectum ordinavimus , aucta pillu-
 larum doſi.

Dolor de die in diem incrementum ce-
 pit , timuit illuſtr. noſter Frankius , ne nimis
 irritetur uterus induratus , — hinc omiſit
 pillulas & ad emollientia feſtinavit. Conti-
 nuato horum uſu per quatuordecim dies ,
 durities abdominis ſenſim ſenſimque evanuit ,
 dolores remiſerunt ex integro , jam non pondus
 ingratum nec tenſionis ſenſum in infimo ventre ac-
 cuſat, appetitusque viget. Exploratione denuo in-
 ſtituta relatum eſt : uterum non amplius indura-
 tum eſſe , nec incuneatum in vagina hæere , ſed
 os uteri atque labia , naturali gaudere forma. Pau-

lo post, recuperatis viribus, sana nosocomium deseruit.

Alterum habuimus exemplum, ubi uterus quoque exploratione facta induratus repertus fuit, aderant fluor albus, sensus ponderis in abdomine, facies cachectica, dolores per vices, & menstruorum fluxus impeditus; cum autem adfuerit debilitas totius corporis, roborantia in usum vocata fuerunt, & balnea tepida cum fomentationibus emollientibus contra dolores; sic sensim sensimque evanuerunt omnia hæc symptomata, uterus duritiem atque intumescenciam deperdidit, & fœmina post mensem sana, ad suos rediuit.

Videndum ergo, quam difficile sit, veram hujus morbi diagnosin eruere, ubi attactus nobis uterum tumentem exhibuerit; nam omnia signa uteri indurati (quemadmodum in exemplis modo memoratis) adesse possint, attamen intumescencia uteri sola, a causis nondum sat distincte in medicorum fastis expositis, ferax omnium horum symptomatum esse potest. —

Videndum ergo, quam suspectæ sint habendæ, omnes illæ historiæ uterorum induratorum, feliciter a medicis curatorum; uti apud

Ri-

Riverium 30) & apud alios deprehendimus,
Plura de hac re , alio tempore dicam.

COROLLARIUM XXIII.

Erysipelas cum feбри nervosa.

Varia nobis occurrerunt hoc anno erysi-
pelata, methodo debilitante feliciter fugata,
quia febris, quæ hæc comitata est, inflam-
matoriæ fuit indolis; unum autem, cum ma-
nifesta feбри nervosa (putrida auctorum) in-
cessit.

Puella 19 annorum, jam multis labefacta
morbis, ante quatuor menses pedibus iter
longum ultra vires fecit; media jam via ce-
phalalgia obvenit magna, quæ non remisit,
donec Viennam petierit, ubi pruritus in
mamma sinistra adeo afflixit ægrotantem, ut
in scalpendo quæfiverit levamen; natus est
abscessus, erupit, & pus multum fudit. Ad
scholam chirurgicam delata, cum unguento di-
gestivo & decoct. corticis quercus, sanatum
fuit ulcus. Paulo post, in altero loco ha-
jus

30.) Observationum Centuria prima, observatio
XXXVIII.

jus mammæ, tumor ruborque apparuit; bre-
 vi abscessus formatus, cultro aperiendus; pu-
 ris magna effluxit copia. Sub hoc morbo la-
 boranti, quinto Augusti advenit horror intensus,
 calore multo, per viginti quatuor horas du-
 rante, insequente, prostratæ jam tunc fue-
 re vires vitales; decoct. cortic. cum infus.
 polygal. exhibitum fuit. 2do die, horror
 denuo, calor ingens, narium hæmor-
 rhagia absque euphoria, vires magis dejectæ,
 oppressio pectoris, pulsus molles, diar-
 rhæa; cum hoc ultimum symptoma a radice
 polygalæ fenek. derivandum fuerit, loco il-
 lius, decoctum corticis peruv. cum camphora
 præscribebatur. 3tio, evanuit pectoris oppres-
 sio; hæmorrhagia rediit, debilitas urget;
 tumor ruborque brunus obtegit pectus; me-
 dicina hesternæ & vinum. Ad mammam,
 sacculi aromatici. 4to, ad clinicum
 delata exhibuit veram febrim nervosam cum
 erysipelate profunde rubente super mammas
 pectusque totum sese expandente. Omnia
 hæc remedia roborantia, stimulantia, quæ
 hoc anno adeo felici cum eventu adhibuimus,
 in usum vocata fuerunt; sed ægra recusans
 omnem medicinam, 14to Augusti nouo mor-
 bi die, periit.

COROLLARIUM XXIV;

Scarlatina.

24to Augusti, juvenis ad nos delatus fuit ; exhibens scarlatinam cum summa virium vitalium prostratione , pulsuque molli ; nec defuerunt tendinum lusus, cephalea vehemens, oculi lacrymantes cum rubore suffusi , & faucium profundus rubor. Domi venæ sectione atque purgantibus multis, tractatus fuit. — Prognosis non fausta ; decoctum corticis cum granis decem camphoræ accepit , omni bishorio vasculum ; duo vesicantia ad furas. Vesperi symptomata mitiora , deglutitio melior , nox quieta. Altero die mane bene se habet , sed versus horam decimam omnia hesternæ symptomata magno redierunt vigore , urens calor atque decubitus infelix. Medicina eadem. Postmeridiano tempore melius se habet ; continuatus roborantium usus & brevi post sanus , domum revisit paternam.

Varia nobis occurrerunt scarlatinæ cum febre levi inflammatoria ; lenissima medicamenta totam abolverunt paginam. In duobus simul linguæ intensus rubor atque diarrhæa non debilitans , in conspectum venere ; & adulta virgo ad nos accessit, cui scarlatina, erysipelatis more , ambas obtexit manus cum rubore ac

tumore , ita ut has per totum morbi decursum , claudere nequiverit ; gravior cæteris ægrotavit. Epidermis in magnis decessit frustulis ; convalescentia longa , (id fere in omnibus adultis , hoc exanthemate affectis , observavimus) attamen sine anasarçæ vestigiis.

In tractando exanthemata , vir illustris viam , quam in Epitome proposuit , secutus est ; primum atque unicum fuit , indolem febris inquisisse & ad hunc direxisse methodum congruam. Epidemia autem hujus anni, nervosa fuit ; ideo roborantia eximie conduxerunt. Raro conspeximus febres cum vera saburali colluvie in primis viis , hinc rarissimus solventium usus.—

Nec non & Zonam ad lienis regionem in fœmina phtyfica illustr. Professor nobis monstravit. Erupit hæc erysipelatis species sine dolore quidem , sed cum intenso pruritu. Paulo post evanuit exanthema , phtyfis autem immedicabilis remansit , ideo ad alterum cubiculum delata fuit.

Penphygum chronicum quoque illustr. vir hoc anno tractavit , totamque fere materiam medicam exhaustit , incassum ! nam morbi ignota indoles , omnia elusit remedia.

Illustris noster Frankius non raro, ad ægrotantium lectulos accedens, rapuit occasionem de morbo, quem coram habuimus, & normas ex locupleti experientia tot annorum depromptas, elegantissimo nobis exposuit sermone; quas in futura quidem conservo tempora, juvat tamen aliquas hic memorasse, cum has in clinico instituto confirmatas conspexerimus.

1.

Ubi in viscere aliquo, dolores uno impetu oriuntur, qui mox summum culmen ascendunt ægrumque adeo cruciant, ut pulsus inde reddantur inæquales, & lypothomiæ subveniant; merito nascitur suspicio, ne hi dolores potius ad classem nervosarum affectionum attineant, quam ad veras inflammationes. Nostrum clinicum multa talia nobis, hoc anno, præbuit exempla; inter quæ primum locum habet, hepatitis illa nervosa, cujus historiam supra recensui.

2.

Stertorem in nervosis febribus cum Hippocrate & aliis, damnat illustr. Frankius, non

non adeo autem hunc timet in pectoris mor-
 bis. Re vera, multas vidimus peripneu-
 monias cum stertore ab initio, sine ullo
 damno. Prosper Alpinus in libro de præsa-
 gienda vita & morte, cap. XI. de stertore
 in pulmonum affectionibus agens, annectit:
 „ est itaque unum ex lethalibus signis. Sed
 „ accurate tamen distinguendum, quo tem-
 „ pore incipiat aut in morbi principio, aut
 „ postea ingravescente morbo; nam si exi-
 „ tiosum est, nunquam apparet, priusque
 „ alia eluxerint signa exitialia”. Et paulo
 inferius: „ In principio vero pleuritidis &
 „ peripneumoniam & febris ut vocant ca-
 „ tharralis, quæ catharrum sequitur, vel
 „ una cum ipso fit, aliquando ob excremen-
 „ torum copiam, seu, ut dicunt, ob ca-
 „ tharri diffluentis ad fauces atque ad pectus
 „ copiam, non lethaliter stertunt; non fe-
 „ cus quam asthmatici & orthopnoici multi,
 „ qui postea humore aut excreto, aut reso-
 „ luto, liberantur”. —

3.

Si sub diarrhæa profusa magis tumet
 venter, statim ad corroborantia confugiendum
 est. — Vir diarrhæa chronica laborans ad
 nos

nos accessit ; multis jam usus est remediis , intumuit in dies venter ; alvi dejectiones copiosæ , flavæ , viridescentesque , 31) oris fœtor magnus , appetitus deletus. Illustr. Frankius, non habito respectu ad hæc signa gastrica, ob diarrhæam debilitantem, decoctum ex corticis simarubæ drach. tribus cum laudan. liquidi gutt. decem præscripsit. Evanuit mox tympaniticus ille tumor , & diarrhæa inde multo mitior facta fuit.

Simarubæ corticem in diarrhæa, commendat quoque Broklesby, in medical observations on military diseases. Part. II.

4.

Confirmatum vidimus practicum effectum : si febris superata, adhuc unum alterumve symptoma remanet, ut ariditas linguæ, calor auctus, sitis, &c. semper reditorem morbi timendam. —

5.

31.) Dixit jam summus Morganius de diarrhæa loquens: „neque enim cum vulgo putandum est, „quidquid flavi, aut viridis humoris egeritur, id „omne esse bilem.” De sed. & caus. morb. epist. XXXI. Nro, 8.

5.

In chlorosi non raro tanta est irritabilitas morbosa, ut pulsus subduri atque calor adauctus, statum mentiantur inflammatorium. Sub hisce rerum positionibus, medicus dubius hæret, quid moliendum? evacuantia non iudicantur, venæ sectiones malum augent, & minimus roborantium stimulus, jam immanes ciet turbas. Experientia docuit nostrum Professore: in hoc ambiguo casu, nil magis malo adæquare, quam acidum Hallerii; tollit enim irritabilitatem effrænam, unde corpus magis ad corroborantium usum aptum fit. —

6.

Mensium fluxus, feбри detentis inflammatoria, superaccedens, criticus non raro habendus; semper autem damnosum sistit symptoma, in febribus cum debilitate. Fœmina gravi feбри nervosa affecta, ad nos venit; methodo congrua tractata, jam aliqua signa optimæ apparuere notæ; abortus est menstrualis fluxus largus; mox illustr. Frankius infaustum prædixit eventum, & re vera, cum omnibus stimulantibus, ab orci faucibus eripi non potuerat. Bis terve, menses in asthe-

ni-

nica febrī, cum dāno erumpere vidimas. Grunerus quoque dānat sanguinis profluvia in febrī putrida. 32.) Attamen hoc anno non raro, narium hāmorrhagias in febrī nervosa cum magna euphoria prodire, conspeximus.

Doleo me non consignatas habere, tres quatuorve morborum historias, quæ non exiguum decus addunt, doctrinæ nostri Frankii; inter quas certe primum locum tenet hydrops anasarca; alterum peripneumonia cum febrī nervosa, quæ sese nobis obviam dedit, sine hujus anni scholastici.

Vir dira correptus peripneumonia, domi quinque venæ sectionibus tractatus, malorum incrementum indies persensit; quinto morbi die, omnes conciderunt vires vitales, æger sub erecto situ summo anhelitu aëram captans suffocationi proximus fuit. Sub hoc miserando statu, ad clinicum delatus, exhibuit: peripneumoniam ad summum culmen provectam cum virium prostratione magna. Actum de vita hujus ægrotantis credidimus; sed egregius vir omnem adhibuit roborantium cohortem.

tem in stupenda copiâ ; accepit omni die, decoctum cortic. peruv. saturat. cum camphor. drach. diuid. ; clysmata ex decoct. cortic. unc. quinque cum camphor. drach. una, omni trihorio ; nec non & serpentar. moschum , vinum , opium propter diarrhæam , liquor. anodyn. Hoffmann. , ætherem vitrioli & vesicantia multa. Sic admirantibus omnibus hunc ægrum libitinæ adeo vicinum, duodecimo morbi die morti ereptum vidimus. Hic vir integra fruens sanitate nosocomium deseruit, sine ulla pulmonum labis suspicione.—

Primum autem magnum exemplum exhibuit, hydrops anasarca, quem egregius vir hyeme elapsa tractavit. Vir ærumnis plenam ducens vitam, habitaculoque humido degens, feбри quartana laboravit. Neglexit morbum, supervenit anasarca, indies crevit malum, urinæ fluxerunt parce ; hydrops nunc anasarca formata, undique hærent aquæ sub cute, & immensa est moles abdominis ; vires dejectæ, chemosis oculorum, convulsiones hinc inde & visus obnubilatio ; sic clinicum petiit, de salute desperans. Re vera obnubilatio hæc visus & convulsiones, metum relinquunt, ne sint aquosæ collectiones in cerebro ipso ; magnus est ventris tumor, hinc ascites metuendus ; pectus angitur, ex somno excitatur cum summis anxietatibus,

ideo & pectoris hydrops adesse posset. Prognosis infausta instituta ; nihilominus illustr. Frankius consilium sequens magni Sydenhami 33.) cum medicamentis aggressus est rem dubiam , & propter febrim perpeſſam , debilitatemque summam , ad corroborantia confugit ; dedit decoct. cortic. cum oxymelle squillitico. Post aliquos dies ægrum convulſum ac fere moribundum deprehendimus ; continuavit egregius vir in corticis usu, nec non & vinum&diætã lautioſam ordinavit. Nunc urinæ copia enormis omni die , concidit omnis tumor ! rediere ſenſim ſenſimque vires , pulſus inſurrexerunt , perſeverat magnum lotii profluvium , jam jamque liber ab omnibus hydropis veſtigiis , æger in vitam, methodo hac congrua , revocatus fuit.

Scio equidem non novam eſſe hanc methodum curandi hydropem , quam Brokles-

33.) Sydenhamus in tractatu de hydrope de aſcита proſpecto loquens , annectit. „morbus ad hunc „ gradum jam proſectus , artis ſubſidia , quantum video , contemnit. Nihilominus medici „ eſt , cum certo ſcire nequeat , quantum ad „ huc noxæ viſceribus illatum fuerit , curatio- „ nem omni ope moliri, remediis tam evacuan-

Klesby diffuse exposuit 34.) & quæ jam a multis retro annis, fat nota fuit; sed quidquid & dicant, experientia omnium locorum docet, sanationem integram hydro-
 pis anasarcae protractæ, inter rariores attinere, semperque fusius describi meretur. Ite-

L 2

rum

„ tibus quam corroborantibus, & neque animo
 „ ipsius cadere, neque ægro ut cadat, auctor
 „ esse debet.”

34.) „ The Anasarcaous dropsy, as has been men-
 „ tioned already, often followed long, lin-
 „ gering, and intermitten fevers, where
 „ the crisis had been imperfect, where extra-
 „ ordinary tumores of the spleen appeared,
 „ and where the solids, in general, had
 „ been much debilitated in the begining and
 „ progress of the disease. When these were
 „ the only symptoms that appeared, and
 „ when the disorder arose merely from a
 „ weak state of the solids, the cure consisted
 „ chiefly in ording a restorative diet; a litt-
 „ le Red Port wine daily; the bark in sub-
 „ stance, given to the quantity of three oun-
 „ ces in a fortnight, with iron filings, and
 „ aromatic species, as before directed, or
 „ a proportional quantity of bark decoction,
 „ with a few grains of the aromatic species
 „ boiled in it, completed the cure”.

Medical observations on military diseases.
 Part. II.

tum Switenium audiendum : „potest jam
 „ hydrops anasarca totum corporis habitum
 „ occupare , tum tunica cellulosa per om-
 „ nia se diffundat ; sed tunc facile patet ,
 „ difficillimam curationem prævideri , cum
 „ totus sanguis in aquosam tenuitatem de-
 „ generaverit ; tuncque Hippocrates , vix
 „ ullam spem superesse dixit , si omnis
 „ pinguedo perierit. Tunc & Aretæus ip-
 „ sa tympanitide difficiliorem curatu pro-
 „ nunciavit anasarcam : oportet enim me-
 „ dicum in hoc morbo totum hominem per-
 „ mutare , quod neque diis ipsis facile
 „ fuerit? . 35.)

Re vera illustr. Frankius hoc, ope corro-
 borantium, in nostro ægrotante perfecit , &
 fateor , ego , qui ultra septem annos no-
 socomium frequento , me nec unquam ta-
 lem hydropem provecum, curatum vidisse.

En

En historias morborum ; benevole lector ! quas sedulo hoc anno ad lectulos ægrotantium collegi ; iterum iterumque veniam efflagito , si hinc inde errores , me incio , subrespere ; vel si sermone non digno laude Tanti Viri, hujus præclara facta recensui ; promitto meliora, si Deus Optimus Maximus dabit otium.

F i n i s.

E r r a t a.

Errata

Corrige

Pag. 2. l. 5.	vacilla	— — —	vacillat
— 4. l. 2.	pulfumque	—	pulfuumque
— 9. l. 25.	exacercatio	—	exacerbatio
— 17. l. 17.	feni	— — — —	Seni
— 31. l. 13.	extrlectum	—	extra lectum
— 31. l. 14.	faliquas	— —	aliquas
— 31. l. 14.	ic	— — — —	fic
— 40. l. 18.	Continuatium	—	continua- tum
— 42. l. 27.	que	— — —	qua
— 43. l. 6.	Petit - darson	—	Petitdarson
— 43. l. 17.	felle	— — —	elle
— 75. l. I.	ventricule	—	ventriculo.
— 132. l. 8.	inchhoantes	—	inchoantes

